

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenoma nedeljno in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inserati petič vrt 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebel. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištevno: Kraljeva ulica št. 8, priljubje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 8, L. nadstropje. — Telefon št. 34.

Pošilnina plačana v gotovini.

Naši Shylocki.

Iz Shakespearejevega »Beneškega trgovca« poznamo vsi figuro brezsrčnega Žida Shylocka, ki je trgoval z živim človeškim mesom in si na tak brutalen način kopičil bogastvo. Tudi v politiki srečujemo Shylocke, ki pa s ciljnimi in brutalnostjo, a le nadkritično dramatično, izmišljene Shylocke Shakespearejevega »Beneškega trgovca«.

Tak Shylock je sedanj generalni odvetnik HRSS in Stjepan Radić, intimni zaveznik SLS dr. Ante Trumbić. V zasebnem »Ozoru« priobčeno dr. Franjo Potočnik spomine in neke prave naše dovedanje politik pri Trumbiću v katerih delih Trumbića najdemo črte, iz teh spominov pa smo sicer že oči odstavili, iz katerih ravnanj vso čisto Shylockovo značajnost spilit-skega dr. Ante Trumbića! Tu čitamo: »To dično delovanje (dr. Trumbićeve italijanske politike namreč) se razvija tudi iz izjave, ki jo je dr. Trumbić podal uredniku »Tribune« Otaviju Malagodiju dne 26. novembra 1919 v št. 326: »Trumbić je v času, ko še niso bile pravice Italije definitivno utrjene, dlje časa bival v Rimu ter je takrat zagotavljal številne odlične osebe, da je mogel najtesnejši prijateljski sporazum med njegovim narodom in Italijo. V tem oziru je kazal resnost in popustljivost, ki so jo vsi cenili. Zakaj bi ne povedal? Tudi podpisani se je dlje časa razgovarjal s Trumbićem, ki mu je brez vsakega omejevanja ali izbegavanja priznal pravico Italije na Istro in na Trst.« (Razume se, da je Trumbić priznal Italijanom v takem slučaju tudi pravico do Gorice in vseh gorjskih Slovencev.)

Na drugem mestu citira dr. Potočnik naslednje vrstice iz »Corriere della Sera«: »Na rimskem kongresu je bil Trumbić oseba, ki je vse ostale prevladala. Privatno, ne javno, je mnogim povedal, katera mesta in kraje priznava Italiji. Ni sicer bilo vse, kar je Italija zahtevala, ali je bilo mnogo več kar kor sama Gradiška z okolico. Pa tudi glede otkov ni nihče ne verjel, da se ni omejil dr. Trumbić samo na otok Pelagruž. Še pred par dnevi je kazal geografsko karto, na kateri je označil črto Soče kot »linijo panslavizma«!

Dr. Potočnik zaključuje svoje beležke glede dr. Trumbića tako-le: »Izrazljivo politično samovoljo v jugoslovenskem odboru je pomagal (dr. Trumbić) italijanski nogi, da nam je stopila za vrat. Pri tem protinardnem delu si je pomagal s stafažo nekoliko svojih ožjih prijateljev v odboru, katere je navezal k sebi z velikimi denarnimi fondy, ne da bi o teh fondih nadal do danes kakršnegakoli obračuna!«

Tak značaj je torej ta dr. Trumbić, ki sedaj nastopa kot generalni odvetnik Radićeve protidržavne stranke, iste stranke, ki je svoj čas podajala enake »vne izjave, da prepusti Italiji Istro, Reko in vse slovenske kraje. Dr. Trumbić je tu dosleden, te kraje je on sam efektivno, dejansko že mnogo preje prodal Italiji, tolažeč ohranilo opravičujoč se pred jugoslovensko javnostjo z lažljivostjo, da se več ni dalo doseči in da so druge zahteve bile nezmislne. Zelo, pravičeno stremljenje Slovencev po osvoboditvi in ujedinjenju vseh slovenskih rojakov do Soče z brati Srbi in Hrvati, je »dični« nrš dr. Trumbić imenoval »linijo panslavizma«.

Le z gnusom prehalo preko i Radićevih izjav v korist italijanske Istre i dr. Trumbićeve »panslavistične linije«. Toda nekaj drugega je, kar nam v pričo takih Shylockov, ki prodajajo jugoslovenske kraje tujemu narodu, stiska srce: to so tisti propadli slovenski zavezniki Radićeve stranke in dr. Trumbićeve politike, ki branijo oba ta moža proti pošteni nacionalni ideji, proti jugoslovenski nacionalni fronti! To je SLS z naprednimi »zajedničarji«, »sporazumaši« in arivističnimi disidenti, ki pomagajo Stjepanu Radiću in dr. Trumbiću, generalnega odvetnika HRSS!

Zlasti SLS, ki se izdaje za zagovornico slovenskih interesov, Slovenstva, kakor ona pravi, je pozabila na svoječasne Radićeve izjave, s katerimi je

Banski stol odredil preiskavo proti članom HRSS

Banski stol delno ugodil pritožbi državnega pravdnika. — Preiskava proti dr. Mačku in tovarišem se ima nadaljevati. Ukinjen je proti njim odrejeni preiskovalni zapor. — Izpuščene radićevce zahteva policija.

— Zagreb, 21. januarja. (Izv. Danes ob 11. dopoldne je dobilo uredništvo »Riječi« avtentično telefonsko poročilo, da je senat banskega stola deloma ugodil pritožbi državnega pravdnika proti sklepu kr. sodnega stola, da se ima ustaviti kazensko postopanje proti četvorici članov vodstva HRSS in da se imajo izpustiti iz preiskovalnega zapora.

Senat banskega stola je sklenil, da se ima nadaljevati kazenska preiskava proti dr. Vladimiru Mačku, kot podpredsedniku HRSS, proti podpredsedniku Josipu Predavcu, tajniku inž. A. Košuticu, Stefanu Košuticu in dr. Juraju Krnjeviću.

Potrdil je sklep sodnega stola glede opustitve preiskovalnega zapora. Preiskovalni zapor proti omenjeni petorici se na podlagi tega sklepa ukinje.

— Zagreb, 21. januarja. (Izv.) Vaš dopisnik je dobil na merodajnem mestu podrobne informacije o razpravi banskega stola glede preiskave proti HRSS.

Senat banskega stola, katerega je predsedoval predsednik banskega stola, dr. Sova, je danes dopoldne dostavil kr. sodnemu stolu sklep glede rešitve o pritožbi državnega pravdnika dr. Zilice v zvezi zadevi petorice voditeljev HRSS.

Banski stol je sklenil: Kazenska preiskava proti članom predstava HRSS: dr. Vladimiru Mačku, inž. Košuticu, Josipu Predavcu, Stefanu Košuticu in dr. Juraju Krnjeviću se ima nadaljevati in se razvija v zvezi s sklepom kr. sodnega stola, po katerem se ima ustaviti kazensko postopanje proti njim.

Omenjeni člani vodstva HRSS se imajo oprostiti preiskovalnega zapora in tekoj pustiti na svobodo.

Ta sklep glede preiskovalnega zapora potrjuje sklep sodnega stola. Banski stol je ta svoj sklep motiviral s tem, da so obdolženci zakrivila dejanja, za katera določa zakon o zaščiti države kazen od 10 let. Nadalje tudi ne obstoja nikak sum odnosno nevarnost, da

bi obdolženci ubežali v inozemstvo.

Danes opoldne obdolženci še obdujejo v preiskovalnem zaporu. Obdolženci so bili takoj obveščeni o sklepu banskega stola. Pred sodno palačo na Zrinjevcu se je zbrala velika množica ljudi, ki je nestrpno pričakovala objave sodnega stola in drugič prihoda izpuščenih voditeljev HRSS. Policija je obkolila sodno palačo.

Policijsko ravnanje je danes obvestilo sodni stol, državno pravdnikstvo in preiskovalnega sodnika, da zahteva izročitev izpuščenih petorice. Policijsko ravnanje zvečer izpuščenih radićevce trkol, ko stopijo iz sodne palače. Policija jih nato odvede v policijski zapor, ker se je našel sedaj na nje zelo obtežen material, na podlagi katerega je mogoče potrebo, da se obdržijo ločeno v zaporih. Na podlagi tega materiala bo moral državni pravdnik poizkusiti predlagati preiskovalni zapor.

— Beograd, 21. jan. (Izv.) Danšnja »Politika« javlja iz Beograda:

»Banski stol je v svojem sklepu odredil ukinitve preiskovalnega zapora. Čim bodo obdolženci izpuščeni na svobodo, jih zagrebska policija pri vstopu v sodno palačo prime in odvede v policijske zapore. Proti izpuščenim voditeljem HRSS je zbran tako obtežen material, da je potreben za ne zapor. Zbran je zelo važen material, na podlagi katerega bo mogoče sodišče odrediti nadaljevanje preiskave in ponovni preiskovalni zapor. Arrestacija petorice se izvrši v največjem miru in redu, brez vsakega incidenta.«

— Zagreb, 21. jan. (Izv.) Danes opoldne stoji pred banskim stolom na Zrinjevcu velika množica, ki hoče prisiliti ovacije izpuščenim članom vodstva HRSS, čim se pelavi na glavnih vratih sodne palače. Policija je odredila vse, da ne bo množica dana prilika nozdravljati članov HRSS. Odpojeni bodo v posebnih avtomobilih iz stranskih vrat na policijo.

Politična javnost v Beogradu in Zagrebu je pričakovala sklep banskega stola z največjo nestrpnostjo.

Politična situacija.

Politika trgovinskega ministra. — Važna seja ministrskega sveta, na kateri se točno pojavi vsa kampanja opozicijskih strank, ki žele razkol v Narodnem bloku.

— Beograd, 21. januarja. (Izv.) Danes štiri dan postaja zelo živahen v politični javnosti. Od gotovih opozicijskih elementov inscenirana kriza trgovinskega ministra dr. Surmina se ima na tej seji definitivno razrešiti in rešiti. Vsi ministri, ki se nahajajo izven Beograda, so bili pozvani od ministrskega predsednika na sejo ministrskega sveta, ki je sklicana za 17. uro danes popoldne. V Beograd sta se povrnila ministri Svetozar Prihičević in dr. Žerjav. Kakor omenjeno, ima trgovinski minister dr. Surmin pojasniti vladi vse ono, kar je objavil v javnosti.

Po izrecnih in točnih zagotovilih ministrov, radikalov in samostojnih demokratov dr. Surmin do danes sploh ni na seji ministrskega sveta predložil nikakih pritožb, kakor jih navajajo opozicijski listi. V nedeljo 18. t. m. od dr. Surmina podana izjava zastopnikom tiska je presenetila radikale in samostojne demokrate. Trezni politiki in ministri smatrajo to izjavo za manevar in nekaj juriš gotovih krogov, ki ni ute-

mellen. O stvarih, ki jih navaja kar nankrat trgovinski minister, niso zainteresirani krogi ničesar vedeli. Zato je popolnoma slepno in lasno, da ima od opozicijskega tiska tako obširno eksplodirana akcija trgovinskega ministra povsem drugačne tendence. Znano je, da so šanse g. dr. Surmina kot kandidata zelo minimalne. Ne moreupati na pozitivni uspeh. Za soboto je g. dr. Surmin sklical nekako konferenco svojih somišljenikov v Zagreb in že danes govori, da ta konferenca izpade, ker dr. Surmin ne pride v Zagreb. Politično in strateško skrb dr. Surmin izraža v tem, da bi se obdržal na površju. Pri tem pa hoče zvaliti glavno krivdo za svoje neuspehe na samostojne demokrate, zlasti na prosvetnega ministra Svetozarja Prihičevića in na državnega podtajnika Večeslava Wilderja, proti kateremu so opozicijski blok in takozvani Nastasovi radikali (Nastasa Protićeva skupina) naperili pravi časopisni bombardement. Iz pisave opozicijskega tiska se lahko logično posamejejo

slovenske in jugoslovenske zemlje in da bi Slovenci dočakali svojo smrtno uro, če bi prišli pod stopala hrvatske separatizma!

Naši Shylocki niso samo Radić, dr. Trumbić in dr. Maček, so tudi njih direktni zavezniki, je SLS! Zvezna pogodba med Jugoslavijo in Francijo.

zli nameni trgovinskega ministra. Danes postaja jasno, da je inspirator vseh senzacionalnih vesti o krizi v vladi g. dr. Gijuro Surmin.

O nesoglasjih med samostojnimi demokrati in radikali zna prav nespretno poročati »Pravda« in ostalo od nje odvisno provincialno časopisje. Kakor smo že včeraj točno in jasno ugotovili, ni nikomur v Beogradu o teh nesoglasjih nič znanega. Za današnjo sejo ministrskega sveta vlada naveče zanimanje v vseh političnih krogih. Pri bitih in ugotovitvah moramo, da so odnosi v Narodnem bloku najsolidnejši in najiskrenjši. To zadržuje tudi vsi vodilni radikalni krogi. Kakor znano, je govinski minister dr. Surmin podal v nedeljo zastopnikom tiska daljšo izjavo, ki se tiče nesporazuma med dr. Surminom in samostojnimi demokrati. V tej izjavi pravi trgovinski minister, da se je pokazalo, da obstoja močna struja, ki hoče uporabiti takozvano »Obznano« ali pravilno objavo notranjega ministra glede uporabe zakona o zaščiti države proti HRSS tudi proti ostalim Hrvatim.

Na prvi pogled so mislili, da so gotovi čini delo posamnih uradnikov in da nimajo močnejšega političnega značaja. Trgovinski minister je interveniral pri notranjem ministru zaradi napačne uporabe in da se ne sme uporabiti proti Hrvatom kot Hrvatim. Ta objava se ne sme uporabljati tudi proti nim, ki so pripadali organizaciji HRSS, a niso s svojim postopanjem v koliziji z zakonom. Notranji minister je odredil, da se morajo Hrvati kot taki pustiti na miru. Med tem je dobival trgovinski minister dan za dnem številne pritožbe zaradi postopanja političnih oblasti proti Hrvatim. Prišlo je tako daleč, da so bili zaprti kandidati monarhistične stranke Po mnenju trgovinskega ministra ni to odgovarjal tendencam objave notranjega ministra. Kot član vlade trgovinski minister ne more mirno trpeti takega postopanja.

— Beograd, 21. januarja. (Izv. Ob 12.) Po informacijah Vasega dopisnika ni slučaj trgovinskega ministra dr. Surmina tako enostaven, kakor so nekateri krogi prvotno mislili. K dr. Surminu so prihajali zadnje časa takoj po izdani objavi notranjega ministra proti HRSS mnogi radićevci, ki so se pred njim hlinili, da so njegovi prijatelji in da jih pravnica vlada Narodnega bloka. Minister dr. Surmin je verjel tem zadržim in se je dal speljati na led. Obenem je hotel stvar o pregledanju vladnih pristašev na Hrvatskem izkoristiti za sebe, povsod je interveniral ter se skušal na ta način napraviti popularnega med hrvatskimi voľci. Slike so se vsteli po Hrvatskem, da trgovinski minister ni odobraval objave, dočim jo je v Beogradu solidarno z drugimi ministri podpisal. Dočim je nekaterim novinarjem izrecno zatrjeval, da med njim in drž. podtajnikom Wilderjem ne obstoja nikak konflikt, je zopet drugim podajal izjave proti samostojnim demokratom. Dr. Surminova dvoličnost se je danes razkrinkala. Vsa afera bo danes ali prihodnje dni končana in ne bo imela nikakih težjih posledic za Narodni blok in vlado.

Izplačilo invalidskega kredita.

— Beograd, 21. januarja. (Izv.) Finančni minister dr. M. Stojadinović je obvestil ministra za socialno politiko, da je izdal vsem podrejenim finančnim upravam naredbo glede izplačila 100-milijonskega kredita, namenjenega za invalide.

Zvezna pogodba med Jugoslavijo in Francijo.

Oficijelni poset kraljevske dvojice v Parizu.

— Beograd, 21. januarja. (Izv.) Današnja »Politika« ima iz Pariza posebno poročilo glede oficijelnega poseta kraljevske dvojice Francoski republikli. — Poročilo naglašja po informacijah iz krogov, ki so blizu predsedniku Francoske republike, da je določen oficijelni poset Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in kraljice Marije predsedniku Francoske republike Doumergu na prvo polovico meseca maja t. l. Oficijelni sprejem v Parizu traja tri dni. V spremstvu predsednika Doumerga poseti nato nra kraljevska dvojica po vojni opustošene kraje v severni in vzhodni Franciji.

Ni izključena možnost, da se pri tej priliki na svečan način obnovi pogodba o prijateljski zvezi med kraljevino SHS in Francijo.

KRVAVI SHODI V SRBIJI.

— Beograd, 21. januarja. (Izv. Ob 12.) Po poročilih iz vranjskega vojnega okrožja je prišlo v mestu Ratoju do zelo resnega in krvavega konflikta med voľilici radikalne stranke. Pristaši radikalnega kandidata Dragovića so snoči priredili voľilni shod. Istočasno so v bližini priredili voľilni shod pristaši radikalna Kosića. Najpreje je prišlo med obema taboroma do prekanj, na kar je sledil krvav pretep. V tem spopadu je bilo 17 voľilcev težko ranjenih. Nekli kmet je nocoj podlegel dobljenim ranam.

KONFERENCA

NASLEDSTVENIH DRŽAV.

— Beograd, 21. januarja. (Izv.) Dne 23. t. m. se prične konferenca nasledstvenih držav na Dunaju. Po poročilih iz Prage je določen za predsednika češkoslovske delegacije ministerjalni svetnik dr. Brabeneč. Glavna razprava se pred vsem tiča na vodilni za delovanje skupne komisije, ki je bila določena v smislu mirovne pogodbe od reparacijske komisije za razdelitev predvojnih dolgov med nasledstvene države. Konferenca definitivno razdeli te dolgeve med posamezne nasledstvene države. Konferenca se udeležijo tudi zastopniki reparacijske komisije.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.60.

Ljubljanska borza.

Lesni trg:

Tramci 3/4, 3/4, 4/4, 4/4, merkantilno blago fr. naklad. postaja bl. 350, deske 25 mm monte fr. naklad. post. bl. 575, hrastovi bonis od 40 cm naprej fr. naklad. post. den. 1160, bl. 1250, madrieri 75x225 mm paralel na živ rob ravne glave fr. Postojna ali Podbrdo den. 580, hrastov rezan les 42 mm. 18-30 cm, 2,65 m dolž. fr. Postojna trans. den. 1300, bukova drva, 1 m dolž. jes. seč. fr. naklad. post., 2 vag. den. 22, bl. 23, zaključki 23.

ŽITNI TRG.

Pšenica, domača, feo. Ljubljana, denar 455, koruza, nova, def., umetno sušena, feo. Ljubljana, blago 250, otrobi, pšenični, srednje debeli, feo. gorenjske postaja, blago 215, otrobi, pšenični, drobnj, pap. vreče, feo. Postojna, trans. blago 225; moka, klajna, juta vreče, feo. Postojna, trans. blago 275; laneno seme, feo. Ljubljana, denar 650; fižol, ribičan, feo. Postojna, trans., čistčen, h/n, denar 365; krompir, bel, feo. Ormož, blago 1625.

Effekti:

2 1/2% drž. renta za vojno škodo den. 124, Celjska posojilnica d. d. den. 210, bl. 212, Ljubljanska kreditna banka den. 226, Merkantilna banka den. 124, bl. 127, Prva hrvatska štedionica den. 895, bl. 900, Strojne tovarne in livarne bl. 147, Trboveljska premogokopna družba den. 410, bl. 415, zaključki 410, Združene papirnice den. 100, 4 1/2% kom. zad. dež. bke. bl. 89.

Zagrebska borza.

Dne 21. januarja. — Sprejeta ob 13. Devize: Curih 1174—1184, Praga 182.10—185.10, Pariz 322.50—327.50, New York 60.05—61.05, London 290.325—293.325, Trst 248.05—251.05, Dunaj 0.0851—0.0871. — Valute: dolar 59.25—60.25.

Effekti: 7% invest. posoj. 1921 65—65.50, 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 124—125, Ljubljanska kreditna banka 226, Centralna banka 26—27, Hrv. eskomptna banka 109—111, Kreditna banka, Zgb. 110—112, Hipotekarna banka 59 1/2—60 1/2, Jugobanka 104—105, Praštedionica 895—900, Slavenska banka 80—81, Eksploatacija 60—65, Drava d. d. Osijek 210—220, Sečerana, Osijek 735—750, Nihag 35—40, Gutman 710, Slaveks 195, Slavonija 58—59, Trboveljska 415, Union, paromlin 520—525, Vevče 100.

Inozemske borze.

— Curih, 21. januarja. Današnja borza: Beograd 8.50—8.60, Pariz 27.92, London 24.755—24.775, New York 518.50—519, Milan 21.17—31.22, Berlin 1234, Praga 15.50—15.60, Dunaj 0.007315. — Trst 21. januarja. Borza: Beograd 39.90—40, Pariz 130.75—131.25, London 116.40—116.60, New York 24.40—24.50, Curih 470—471, Dunaj 0.0340—0.0345, Praga 73.50—74.50. — Dunaj, 20. januarja. Devize: Beograd 1155—1159, London 339.500—340.500, Milan 2929—2941, New York 70.935—71.185, Pariz 3832—3848, Praga 2129—2139, Curih 13.680—13.700. Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1147—1153, češka krona 2114—2130, Hra 2910—2930.

Kmetska internacionala je del kominterne.

— Beograd, 20. januarja. Notranje ministrstvo je objavilo nocoj dva dokumenta, ki sta bila zaplenjena pri Stjepanu Radiću in iz katerih se vidi, da med kmetsko internacionalo in komunistično internacionalo ni nobene razlike in da gre za dve organizaciji na isti podlagi.

Prvi dokument je avtentično besedilo govora predsednika komunistične internacionala, Zinovjeva, ki ga je imel na sedmi seji prvega kmetskega kongresa 13. oktobra 1923 v Moskvi. Ta govor se glasi:

»Sodrug! Komunistična internacionala spremlja z veliko pažljivostjo že od vsega začetka delovanje vaše konference, ki je dogodek zgodovinskega pomena. Prva delavska internacionala je bila ustanovljena leta 1864. povodom londonske razstave. — Slučaj je hotel, da je bila prva kmetska internacionala tudi ustanovljena v zvezi z razstavo. Toda takrat so bili delavci gostje buržujске dežele. Danes so kmetske vse dežele gostje sovjetske socialistične republike.

Da se je kmetska internacionala ustanovila šele 60 let po delavski internacionali, ni slučaj, ampak ima svoj vzrok v razdrapanih razmerah, v katerih žive kmetski. Mnogi izmed vas morda še ne vidite jasno, kolike važnosti je ta konferenca. — Mnogi morda mislite, da to vseeno ni nič in da gre le za nekaj ljudi s slabo organizacijo. Toda že v naprej se more reči, da bomo v enem ali dveh letih vsi videli, kaj je dozorelo po današnjih razmerah. Naš učitelj, sodrug Lenin, ki je že bolan, se živo zanima za to kmetsko konferenco. Mislim, da ne zastoni. Zunanja oblika te konference ni impozantna, ker sedaj šele zbiramo svoje moči. Pred imperialistično vojno ni imel takšnega pomena zaželenega uspeha, sedaj pa so razmere drugačne. — Francoski kmet je danes drugačen, kot je bil pred vojno. Francoska vojska kmetski je v vojni mnogo trpela. Mnogo francoskih kmetski že sedaj pažljivo poslušajo, kaj bo rekla današnja konferenca. Delavska revolucija leta 1905, ni imela nobenega uspeha, ker ni bilo zveze med delavci in kmeti. Delavci so se borili leta 1905, kakor levi, ali revolucijo je udušila vojska kmetski, ki je bila poslušna orožje militarizma. Kar je manjkalo tudi v belgaski vstaji kmetski, da niso zmagali, je bilo, da niso imeli zveze z delavskim razredom, ki lahko poruši železnice in zasede važne točke. Kaj manjka Italiji za zmago nad fašizmom? V Italiji tvorijo večino prebivalstva kmetski, ni pa zveze med njimi in delavci. Fašisti se bojujejo z njimi osamljeni. Delavski razred ni videl potrebe zveze med italijanskim kmetom in delavcem. Komunistična internacionala sadnih let je storila mnogo, da se popravi. — Sedaj moramo za razločevanje kmetski.

V komunistični internacionali se že kažejo nove moči in struje. Omenjam n. pr. sodruga Renaudia na francoskem in Dombela, voditelja poljskega selštva. To je nova generacija komunistov, in mi jih bratsko pozdravljamo v komunistični internacionali, ker predstavljajo nove struje onih kmetskih množic, ki so nam potrebne za zmago na svetu. Ako tudi prinesejo ti sodrug kakšno pogreško s seboj in kmetske predstojke, ni to neverno. Veliko večja je zveza med kmetom in delavcem. Kar se dogaja na tem kongresu, je začetek izgredbe nove poti. Začeli ste graditi pot iz vasi v mesto in iz mesta na deželo. Nekje na tej poti se bomo našli in združili. Toda ta pot mora biti široka in solidno zgrajena.

Sodrug! Bili so poskusi, da se omejuje zelena kmetska internacionala. Ali to organizacijo so štrli buržujci in veleposelniki. Hoteli so spraviti kmetu v organizacijo, ki bi imela sicer obliko internacionala, bila pa bi v resnici orožje povop in veleposelnikov. Vi pa, kakor vidim, ne boste stvorili posr... rumene internacionala, ampak pravo rdečo kmetsko internacionalo. Komunistična internacionala je že od vsega začetka z največjo pažljivostjo sledila delovanju te konference. Va dobro, da je to posebna organizacija, ki se mora razširiti po vsem svetu, da bomo imeli sistem, ki naj vrže kapitalistični sistem. Nočemo ničesar poveljevat ali pretiravati, hočemo si na biti svesti, da je to, kar se tukaj godi, veliko zgodovinsko delo. Sovjetske republike so pomane na to, da so moge podpirati ne samo razširjenje delavske internacionala, ampak tudi kmetske internacionala.

Drugi dokument vsebuje govor Radićevega prijatelja Dombela na isti seji kmetskega kongresa, v katerem se zahvaljuje Zinovjevu in pravi nadalje:

Značilno je, kako nas je ta organizacija podpirala. Med kmetski množicami je bila razširjena bajka, da so komunisti nevelič sovražniki kmetski. To legendo je širila buržujzija. Zato moramo, ko se povrnemo v domovino, povedati našim kmetskim množicam, da je bila prva organizacija, ki nas je podpirala, komunistična internacionala. Ta konferenca je v resnici velike zgodovinske važnosti, in to bo hiter korak za skupno delo kmetski in delavcev zoper kapitalizem.

Zel bi sodrugu Zinovjevu v Vašem imenu onih kmetskih množic, ki jih predstavljamo, odgovoriti, da se hočemo združiti z mestnim proletariatom in zmagati. Zivela zveza delavcev in kmetski: vsena svetla Predlagam, da v imenu predsedništva pozdravimo sodruga Ljencina. (Burno odobravanje.)

Volilna borba.

— Da razgovarjamo. Pepe, tisti, ki si je namazal copate in vinto s huppa-huppa parfumom, diši zdaj diskretno po odločitvi. Gospod Korošec so ga posetili v uredništvu in so mu dejali, da je treba vinto napeti in volilni meh pritiskati, kar je moči. Zdjaj da je toča že blizu in velja potrkavati z vsemi štirimi in še z glavo, če treba, kar drugače da volilna bitka ne bo zmagovita. Pepe ima trdo glavo in je to njegova sreča, bogme da je, kajti potrkavati z glavo, niso mačkine solze. Pa je udaril z njo na veliki zvon, pritiskal meh in napel vinto, rekoč, da je zdaj volilna bitka v Sloveniji že odločena. Za to reč dobi Pepe od gospoda Korošca »red maziljene copate« prve stopnje. Kar pomajane in čile in živahne da se čutijo zdaj, ko jim je Pepe tako definitivno odločil volilno bitko. Osmega februarja bodo prikorakale na volišče trume slovenskega ljudstva — Pepe jih vidi s copatami, kako korakajo — da prižgejo mrtvaško svečo vinti in volilnemu mehu, ki je že danes obsojen na smrt. Vse te trume da zlezejo kakor en sam mož v prvo skrinjico zato, ker bo zapisano na nji ime gospoda Korošca. Pepe je dejal gospodu, da bi kazalo zapisati njihovo ime tudi v pratiko. — Dne 24. februarja da je kot nalašč pripraven kotiček za novega svetnika. — Pustne šeme da že dolgo pogrešajo patrona. Gospod Korošec so si to reč zabeležili in jo po zmagoviti volilni bitki priporočili svojim tigrom v blagohotno uvaževanje. Po tem je Pepe elektriziral volilno gibanje in je dejal, da bodo romali v Bohinju in na Završnici njegovi somišljeniki kar po elektrizirani žici v prvo skrinjico. To da je vse v redu in njegovo gibanje je končano, ker sta z gospodom Korošcem že zmagala, ali ono drugo da bi rad poravnal. Pepe da je sam sirota in so mu napravili še užitkarja, onega od »Dopoljubca«, ki ni hotel izrabiti zakonitega dopusta, nego se je vrnil in naselil pri Pepetu v uredništvu, ker mu je teror odpovedal stanovanje. Tako sta pri skledi dva in je kuharica že godrnjala, da to ne pojde tako naprej, ker hoče Pepetov kolega tudi jesti. Zato da bi rad nekaj na račun. Gibal da se je tako sijajno, da trume slovenskega ljudstva že pred svetnico prižgajo mrtvaško svečo njegovim copatam. Vsako delo je vredno plačila in volilno gibanje tudi, je dejal Pepe gospodu Korošcu. Oni drugi, ki jih Pepe navija na vinto, da plačujejo svojim legijam agitatorjev po 1000 Din na roko, po 2000 na nogo in 3000 na nos,

90 Din dnevno in še vse dejanske stroške da jim povrnejo. In kaj so vse te stotine v primeri s Pepetom! On pa da ni dobil še belica ne na roko, ne na nogo, samo po nosu da so mu dali, ko je lovil na Gočovu kaline. Ali to da ne šteje v njegove dejanske stroške. Zato naj gospod Korošec to reč premislijo. Pepe da jih je s svojimi trumami že izvolil in bi lahko vzeli predum iz korita. Računa, da s tem ne pride iz ravnateljstva. Če bi mu dali gospod 1000 Din na roko, 90 na copate in 25 na diskretni del telesa, da je pripravljen skociati zanje v žerjavico. Volilno vinto da bi spojil s tako napitnico in napeljal oboje v električno centralo, potem naj pa svet kar zija, kako voli v Sloveniji avtomatična skrinjica. Za 1001 Din na roko da bi šel Pepe tudi v oni generalni štab, da ga razpošlje po deželi z vinto in copatami vkupje. To reč naj si gospod Korošec dobro zapomni, ker so dejanski stroški in izdatki za užitkarja taki, da ne more več goniti volilnega meha na kredit. Gospod Korošec so dejali, da predložijo zadevo plenarni seji volilnih skrinjic v tajno glasovanje.

— Divjanje klerikalnega derviša Skulja in njegovega kaplana. Iz Dolenje vasi pri Ribnici nam poročajo: Videli in slišali smo že mnogo duhovnikov, ki so politizirali, a ostali so vsaj vedno v mejah dostojnosti. To pa, kar uganjate naš župnik Skulj in kaplan Knaf, presega že vse meje turških dervišev, ker ti omenjajo vsaj nauk o svojem Bogu, naša dva »dušna pastirja« pa omenjata Boga le v toliko, kolikor jima koristi za agitacijo na prižnici. Dolgo smo molčali in mirno gledali početje plačanih agitatorjev klerikalne stranke v mašinskih oblačilih. Toda sedaj imamo dovolj! Ako se bosta kaplan in župnik še nadalje posluževala prižnice in olterja v svrhu politične propagande, pokazali jima bomo vrata in dali cerkev duhovniku, ki bo res skrbel samo za naš dušni blagor in vzgojo mlade in ljubezni do staršev, ne pa hujškal starše proti otrokom in otroke hujškal staršem! Ako bosta še nadalje hujškala proti naprednemu časopisu, naj se enkrat lepo pripravita, da bosta oba zletela s prižnice! Mi takih duhovnikov ne potrebujemo! Gospoda, da, ali se spominata na bič Kristov? Ali bi tudi danes, ako bi prišel na svet, upravičeno ne rekli: »Moj dom je dom molitve, vi pa ste spremenili to hišo v jamo razbojnikov in vas pognal iz templja ven! Ali ni tudi Krist rekel: »Moje kraljestvo ni od tega sveta«.

Hudič pa je njemu rekel, da ima on na tem svetu oblast. Torej se vi potegujete za oblast hudičev! Ali se dalje tudi kot teologa spominjata na Kristovo izjavo: »Ne imenuj nikogar na zemlji svojega očeta, kajti le eden je vaš oče in ta je v nebesih! Dober pastir da življenje za svoje ovce! Ljubite tudi svoje sovražnike in storite dobro vsem, ki vam hudo stori! Ali se vidva ravna po teh svetopisemskih izrekih? Kot duhovnika si lahko v svetem pismu poiščete še druge izreke, ki vam bodo postavili lase pokoncu, ako jih razumeta. Tako lahko tudi gledate citiranih izrekov sama poiščete mesto v svetem pismu, da bosta vsaj enkrat čitala božjo besedo, ker jo oznanjati ne znata! Gospod Skulj, ali se oznanjuje beseda božja s časopisom v roki, kot ste to storili na praznik razglasenja Gospodovega Anno Domini 1925? Vpili ste, da preklopite hišo, kjer se čita napredno časopisje, Hujškali ste starše proti otrokom, ki to čitajo in priporočali, da take sinove starši spode iz hiše! Kaplan pa je poleg drugega vpilja proti časopisom in naprednjakom končal svoj politični govor na sledeči način: »Nekemu kmetu je po nevednosti došel napredni časopis. Kmet je vzjel gnojne vile, ga nataknil in nesel na gnoj, Amen! Fej, taki oznanjevalci božje besede! Nikar si ne domišljujta, da bosta nemoteno še dolgo razgrajala na prižnici in v naši cerkvi. Ako ne bo pomagal člen 12. ustave, zadnji odstavek, znali bomo sami napraviti konec vajinemu divjanju! Za enkrat toliko v opozorilo. To to ne bo pomagalo, pride še kaj na vrsto. — Član rimokatoliške cerkve, ki mu je vera sveta, nedotakljiva stvar, ne pa sredstvo za politično agitacijo.

— Ideja enotne napredne fronte pridobiva povsod na terenu, zlasti na Gorenjskem je nad vse živahen pokret med vsemi naprednimi življi. da nastopijo v strnjeni vrsti proti klerikalcem na ta način, da vsi glasujejo za Narodni blok. Dočim je bilo to gibanje prej omejeno samo na pristaše samostojne kmetske stranke, je sedaj opažati razveseljevo iztreženje tudi v vrstah narodnih socialistov, posebno pa med delavci. Tudi na Dolenjskem je razpoloženje za Narodni blok nad vse ugodno. Vsi pristane stare liberalne stranke sedaj uvidevajo, da je treba pokopati vsa medsebojna nesoglasja ter se strniti v Nacionalnem bloku, ki predstavlja faktično staro napredno stranko, v boj proti klerikalcem. Ako se združijo vsi naprednjaki v Narodnem bloku, lahko računamo, da dobimo 4 do 5 naprednih mandatorv samo v ljubljanski oblasti. Vsi v enotno napredno fronto, ki jo tvori Narodni blok!

— Razpoloženje za Narodni blok v Ljubljani je izborna. Že danes je gotovo, da izide 8. februarja iz volilne borbe kot zmagalec kandidat Narodnega bloka Ivan Mohorič. To je danes že vsakomur jasno in klerikalci z ravniharjevci vred to odkrito priznavajo. To klerikalcev pa čisto nič ne moti, da bi ne spuščali v javnost, zlasti v hrvatske liste, ki nimajo pojma o slovenskih razmerah, bombastične vesti, kakor da bi bila izvolitev dr. Korošca v Ljubljani gotova stvar in da ima za Korošcem največ šans — dr. Ravnihar. Tem tendencioznim vestem hrvatskih listov se smeje vsa Ljubljana in se pripravila, da s kroglico v roki odgovori Korošcu in Ravniharju dne 8. februarja tako, kakor si zaslužita.

Klerikalci v agitaciji.

Obupna klerikalna sredstva! — Republiki v cerkev! — Klerikalni volilci poskusijo z drugo stranko!

Na kmetski se te dni vrši shod za shodom, sestanek za sestankom. Klerikalci so uporabljali svoje stare metode, da vplivajo z vsemi sredstvi na kmetske volilce. Od udeljenja sem klerikalci pri volitvah še niso tako sistematično izrabljali svojih agitacijskih metod, kakor letos. Poznavalci klerikalne agitacije zatrjujejo, da so klerikalci začeli uporabljati znova metode, ki so jih rabili pred vojno pri zadnjih avstrijskih državnozbornih volitvah. Klerikalci na deželi ne prireajo javnih shodov, ker se boje odločnih ugovorov od strani nasprotnikov, marveč prireajo po vaseh v kmetskih hišah sestanke, na katerih obdelujejo župniki in kaplani kmetske volilce. Vsak dan je v tej ali oni vasi tak sestanek v kakšni večji hiši. Tu se zbere kmetski. Najprej kaplan odmolvi gotovo molitev, da v imenu papeža blagoslov in potem začne poučevati vsakega posameznega volilca. Umevno je, da kaplan letajo kakor črni vrani od sela do sela. Ti sestanki se ne vrše ob belem dnevu pri odprtih vratih, marveč pomoči pri zaklenjenih durih. Med terjalkami je razširjeno mnenje, da so napočili za »prave kristjane« težki časi, da je Pašič s Pribečevcem ravno tak sovražnik svete vere in pravih kristjanov, kakor sta bila rimska cesarja Neron in Dioklecijan. Duhovščina trosi med ljudstvo, da gre pri teh volitvah za najsvetije svetlo Kristovo vero in da se morajo sedaj pravi kristjani tako skrivati in skrbeti, kakor nekdanji prvi kristjani po rimskih katakombah.

V nedeljo je bilo v ljubljanski okolici več shodov. Tudi republikanci vseh barv in struj so priredili več shodov. Sestanki so bili v splošnem zelo slabo obiskani. Ljudje v okolici se čudijo, kako je to mogoče, da prepeluhovci po deželi neovirano

in brez vsake kontrole rujejo proti državi in hujškajo kmetski proti kralju in domovini. Značilna je dogodka, ki se je te dni odigrala v večji vasi na Notranjskem ob meji. Možakarji so se zbrali na pomenek in prišel je tudi domači kaplan. Začeli so govoriti o republikanstvu. Nekd Amerikane, ki je zelo mnogo po svetu izkusil, je mirno poslušal kaplanovo razlago o republiki. Ko je končal je mož prosil kaplana za besedo in mu je prav po domače začel brati levite. Med drugim ga je vprašal:

»Gospod! Ker toliko govorite o republiki ali vas smem nekaj vprašati? Kaj pravite: Ali bi ne bilo bolj pomembno, če bi papež prvi proglasil republiko v cerkvi? Zakaj nečete v cerkvi republiko? Zakaj moramo poslušati duhovnika, ki ga nam pošle škof, oziroma papež? Ali bi ne bilo lepo, če bi mi duhovnike volili kakor poslanke. Potem bi ne bilo toliko razprtij kakor jih je sedaj. Najprej nam dajte republiko v cerkvi, potem jo dobimo pa še kje drugje!«

Kaplanu je kar zastala sapa in jo je iz dotičnega lokala urnih krah odkuril. Može pa so nadalje razmotirali politična vprašanja in volitve, vsi pa so bili soglasnega mnenja, da se bo treba postaviti po robu župnikom in kaplanom in voliti tako, kakor velja zdrav razum. Sklenili so, da to pot volijo kandidate Narodnega bloka, ker bodo ti za kmetsko lahkaj največ dosegli, saj bodo v vladni večini, ki bo imela štiri leta do prihodnjih rednih volitev državno krmilo v svojih rokah in tudi rezala kruh!

— V Beli Kraljini je imel te dni celo vrsto zaupnih sestankov in shodov sreski kandidat dr. Niko Zupančič, minister n. r., ki se je danes vrnil s svojega agitacijskega pota. Posebno dobro so uspeli sestanki v Adlešičih, v Starem trgu, na Sinjem vrhu in na Vinici. Ponokod so skušali motiti zborovanja nahujskani klerikalci in republikanski zmagarji, povsodi pa so kmetski sami napravili red in jim pokazali vrata. Med ljudstvom v Beli Kraljini se vedno bolj utrjuje prepričanje, da je najpametnejše, ako da svoje zaupanje novim možem, ki je ne bodo tako vodili za nos, kakor dosedaj njihovi poslanci kateri so volilce šest let varali zgolj s praznimi obljubami. Ljudje so uvideli, da se ne morejo nasiliti od političnih fraz, zato hočejo imeti za svoje poslance nove ljudi, ki bodo državnopravna vprašanja odstavili z dnevnega reda in se lotili zdrave gospodarske politike, od katere ljudstvo pričakuje, da mu bo dala vsaj kruha!

— Kako agitirajo klerikalci po Dolenjskem. Prijatelj nam piše: Po novomeškem in kočevskem okraju agitirajo klerikalci med lahkovernimi masami z obljubo, da bodo klerikalni poslanci zanesljivo preskrbeli svojim volilcem izplačilo avstrijskih vojnih posojil. Sploh bodo kerikalni poslanci, ako le pridejo v Beograd, delali prave čudeže. Imeli so baje že v prejšnji vlad vse lepo pripravljeno, da bi kmetu pomagali na vseh koncih in krajih, baš zato jih je vrgla sedanja vlada ki mrzi kmeta. Razum sličnih praznih obljub pa imajo klerikalci vsakomur tudi bogat volilni fond ker ponujajo omahljivcem po 1000 dinarjev za glas. Nekemu naprednjaku (ime na razpolago) so ponujali celo 10.000 dinarjev, da bi sprejel kandidacijo v kmetskem bloku, toda mož je ostal značaj.

Vsem, ki hočejo dobro kavo piti, priporočamo izvrstno našo pravo domačo

Kolinsko ciko-rijo.

Politične vesti.

— »Politika« o zagrebški razsodbi. Beogradska »Politika« prinaša uvodnik »Slučaj sodbenega stola«, v katerem razpravlja o meritornosti te razsodbe in jo primerja s praškim sodiščem, ki je sodilo morilca Daskalova. »Politika« veli, da naj ostanje sodišča neodvisna, da pa so slučaj, kjer sodišča sodijo dvojnično. Zagrebški sodni stol je storil z razsodbo, ki razrešuje Radića, mnogo večjo pogreško, kot pa praški oprostilni rek napram morilcu bolgarskega poslanca. Pogreška se lahko osveti tudi na sodnikih in sodiščih. Ako so Radić in njegovi prijatelji krivi, je zagreblj za zagrebški sodni stol zločin proti državi. Ako niso krivi, je storjen zločin proti obtožencem, ker jim je odvzeta močnost, da pred sodiščem dokažejo svojo nedolžnost. »Politika« pravi, da je sodišče storilo to namenoma, ker da so sodniki iz pokolne Avstro-Ogrske, ki so svoj čas sodili v političnih procesih proti Hrvatom in Srbom. Če je to točno, bi bila morala vlada odložiti zakon o stalnosti sodnikov, dokler se sodiški kader izza Avstro-Ogrske ne razčisti. Tako pa je vlada prišla v neprijeten položaj, da trdi, da obstojajo nesporni dokazi proti Radiću in njegovim prijateljem, dočim sodišče prekine preiskavo. Na ta način izgubi država, namesto da bi pridobila.

— Kako si hrvatski separatisti zamisljajo zvezo s Slovenci! Slovenci smo že davno spoznali, da leži naš spas samo v Jugoslaviji, ki priznava skupno in splošno enako državljanstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov z enakimi pravicami in dolžnostmi, ker bi nam rešitev v smislu Velike Srbije, kakor Velike Hrvatske škodovala. Slovenci pridejo v obeh slučajih v odvisnost od Zagreba, ki pomeni smrt samostalne slovenske industrije, gospodarstva in kulture. Zato smo tudi zadnjič ostro protestirali proti dr. Koroševi voli-

tiki, ki pomaga Radiću, da sega po slovenskem Prekmurju. Radić ni še govoril o razmerju med veliko radičevsko Hrvatsko in Slovenijo, ker hoče z diplomacijo speljati Slovence, to se pravi Koroščeve Slovence na led. Pač pa so pravaši, ki zastopajo dosleden samohrvatski program, povedali, kako si to razmerje mislijo in sicer naravnost v strankinem programu, ki govori o državnopravnih in ustavnih načelih Samohrvatov. Tu čitamo v točki 1 pod a), da zahtevajo samostalno neodvisno hrvatsko državo s Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Reko, Medjimurje, Prekmurje (1), Bosno, Hercegovino in Istro, v točki 1 pod b) pa pravi ta program doslovno: Stranka prava bo sprejela z navdušenjem samoopredeljenje in sklep Slovencev, da vstopijo v hrvatsko državo. S tem odstavkom pač mislijo, da bodo pod krinko samoopredeljenja zavoljevali Slovence in jih podjarmili Veliki Hrvatski. Tak program ima hrvatska stranka prava! In s takimi strankami vodi račune in se pogaja ter veže naš dr. Korošec! Hvala lepa za tako slovenstvo!

— Odstavitev Trockega. V zadnjem sklepu, ki ga je izdal osrednji odbor ruske komunistične stranke glede odstavitve Trockega, naglašajo boljševiki, da je bila disciplina vedno glavni pogoj za uspehe komunistične stranke. Ponovni nastopi Trockega proti komunistični stranki in proti boljševizmu sploh so prisilili vodstvo stranke, da se ali odreče načelu discipline ali pa napravi konec političnemu delovanju Trockega. Vodstvo komunistične stranke je prepričano, da bo odstavev Trockega kot vojaškega komisarja inozemstvo tolmáčilo tako, da je nastal veliki razdor med komunisti. Nasproti temu pravijo komunisti, da je položaj sovjetov sedaj mnogo trdnjši, kakor je bil kdaj popreje. Trockij je bil vedno na vseh kongresih in vseh strankinih sejah od leta 1922. dalje zagovornik malomeščanstva. Trockij je bil nasprotnik seljaške internacionala. Povsod je nastopal proti kmetom. Trockij je uporabljal rdečo armado in mornarico, ki naj bi tvorila nekako srčno vez med delavstvom in kmetijstvom, na vseh koncih in krajih proti kmetom in je pošiljal vojaške oddelke na kmetske, da so tam kmetska tlačila in gulili. Osrednji odbor komunistične stranke je sicer vzel na znanje izjavo Trockega, da stavlja svoje nadaljnje politično delovanje pod strankino kontrolo, toda ruski komunisti v nobenem oziru več ne zaupajo Trockemu. Trocki noče opustiti svojih političnih načel o boljševizmu in zgolj iz strahu naglašava svojo lojalnost napram stranki.

— Trumvirat ameriške zunanje politike. »Matin« poroča iz Washingtona: Ameriško zunanjo politiko bo vodil po Hughesovem odstopu triumvirat Coolidge - Kellogg - Borah. Zunanja politika Zedinjenih držav bo utrjevala ameriško - angleško sodelovanje in iskala ameriško udeležbo pri evropskih zadevah. »New York Tribune« računa s popolno pretvoritvijo vlade Zedinjenih držav.

— Madžarski volni uletniki v ruski armadi. Budimpeštanski listi poročajo, da služi v ruski armadi 25.000 madžarskih vjetnikov iz svetovne vojne.

— Komunisti v Londonu so bili najeli novo oxfordsko gledališče za svoj shod na dan 18. januarja. Ko je uprava gledališča izvedela, da je ta shod posvečen izključno proslavi Ljencinovega spomina, je zrušila s komunisti pogodbo in prepovedala omenjeno proslavo v gledaliških prostorih.

Proti preklinjanju.

V Italiji vodijo veliko akcijo proti preklinjanju. Pa tudi Italijan zelo grdo preklinja in spravlja ime Krista, Matere božje, svetnikov z raznimi drugimi besedami v tako zvezo, da je to zelo nedostojno za najbolj krščanski narod. Italijanska kletev je kuga, ki se širi tudi preko italijanskih mej. Kako odvdati ljudstvo, da ne bo več tako grdo preklinjalo? Storitli so v Italiji že mnogo v to svrhu, toda danes konstatirajo še vedno žalostno dejstvo, da se v Italiji neprestano preklinja pa da je čas, da to preklinjanje preneha.

Pred 50 leti že so se vršili shodi, ki bi imeli tako ožigosati preklinjevalce, da bi kar čez noč izgubili veselje do kletvic. Doseglo se ni nič.

Ko je takrat nekdo predlagal, da naj se napravi zakon, po katerem bo zaprt vsak preklinjevalec, mu je odgovoril neki pevec v rimah, da »se chi bestemmia andrà in prigione, sara rinchiusa tutta la nazione«. (Ako pride v zapor, kdor preklinja, potem bo zaprt ves narod.) Sedaj prizirajo znova akcijo proti kletvini in sicer velikopotezno. Tako so bile v nedeljo tudi v Milanu predavanja, molitve in pridige proti preklinjanju: pri mašah so po vseh cerkvah molili, da bi prenehalo preklinjanje. Za mesec junij pa se pripravila veliko zborovanje raznih društev, na katerih se bo zlogosala kletev z namenom, da bi izgnala iz italijanskih ust. Odbor za to prireditelj je naprosil prestolonaslednika za pokroviteljstvo in prestolonaslednik je prošnji takoj ugodil. Po mestih trosijo manifeste proti kletvini, z brošurami, letaki, propovedmi itd.; občinstvo se poziva, da naj ne preklinja, ker kletve kliče kazno božjo na človeka. ... Ali bodo kaj pomagale priprošnje v svetem letu?

Pismo iz Prage.

Predloge za novo parlamentarno zasedanje. — Komunisti proti dr. Vojtku. — Prof. dr. Kadlec 60-letnik. — Pisatelj A. Prochazka.

19. januarja.

V baš minolem tednu so se pričele priprave za drugi del zimskega parlamentarnega zasedanja. V sredo se je vršilo prvo posvetovanje »petke«. Program zasedanja še ni določen, ker se koalicijske stranke o nekaterih predlogih še niso sporazumele. Na vsopred pridejo neke drobne stvari, ki so ostale neredne v prejšnjem zborovanju in terminirane predloge, med katerimi je na prvem mestu zakon v varstvo najemnikov in stavbni zakon. Prvi mora biti rešen do 1. aprila. Odprava tega zakona se smatra sicer za nemogočo, zahteva pa se omejitve, kar bi pomenilo bližanje k normalnim razmeram. Dovolj se določeno zvišanje najemnine in najemniki bodo oproščeni dolžnosti, prispevati lastnikom hiš pri popravilih. Težkoče provzročila vladni obnovev zakona o stavbenem gibanju, ker primanjkuje denarja za subvencijo v svrhu gradbe privatnih stavb.

Zakon o carini na žito se reši s kompromisom. Takega zakona pravzaprav ni treba, ker je mogoče varovati interese zemljelancev s pooblastilnim zakonom, katerega se vlada poslužila pri sklepanju trgovskih pogodb. V predvelikonočnem zasedanju predložila vlada še zakonski načrt o kritju k ureditvi plač državnih namestencev, predlog o socialnem srednjostanovskem zavarovanju, načrt o podzavljenju lokalnih železnic, o življenjskem zavarovanju in še razne gospodarske in upravne stvari. Najbolj negotova je še usoda cerkvenopolitičnih predlog (ureditev praznikov, skupna uporaba cerkva

in pokopališč, lajška vzgoja v šoli), katere v sedanje zasedanje gotovo še ne pridejo, ker bi vsled napetega stališča klerikalcev mogle ogroziti trajanje koalicije.

Univerzitetni docent in arhivar glavnega mesta Prage dr. Václav Vojtko je izdal pred kratkim knjigo »Staromestna posvetovalnica v Pragi«, v kateri podaja njeno zgodovino do najnovejših dob. V njej se dotika tudi posledic občinskih volitev leta 1919, navajajoč, kako je z balkona staromestne posvetovalnice sčeval ulico prvi pravosodni minister dr. Soukup, da bi prevzela v svoje roke izvajanja pravosodstva in kako so voditelji komunistov zapeljanemu ljudstvu narekovali nasilje. Te historikove besede niso po volji komunistom, zato pa zahtevajo disciplinarno postopanje proti dr. Vojtku; trdijo tudi, da je izšla knjiga v založbi praškega mesta, dasi jo je v resnici izdal založnik A. B. Černý. V imenu svobode za znanstveno delovanje je protestiral proti komunističnim napadom svet znanstvenih korporacij s češko akademijo znanosti na čelu. Primator dr. Baxa nima nobenega povišanja, ukreniti kaj službeno proti dr. Vojtku. Komunisti se boje resnice, ki jih postavlja v pravo luč.

Profesor pravne zgodovine na Karlovi univerzi dr. K. Kadlec je dočel 11. t. m. 60. leto svojega življenja. Spisal je mnogo sestavkov o razvoju prava ne le pri nas, marveč tudi pri Jugošlovcih, katerih odkrit prijatelj je bil vedno. J. K. S.

blizu. S ceste se začne vpitje, divje kričanje in v sobo tiho ljubezni vderejo jakobinci, pripravljeni pokončati vse, kar jim pride pod roko. Toda mladi vojvoda se spoprime z napadalcem in ga zabode. Ljudstvo sveže oba in ju odpelje na morišče.

Črni pierrot napoveduje konec. Strupeni pajek je smagel, objel te je, lepa Ninon, z gnusnimi krempiji: zdaj ti je umreti! Kako hitro je prišlo plačilo, kakor hitro je prišel polom! Ali ti ni, Ninon, kakor da sanjaš sladke sanje miru zgodnje mladosti? Ali ne vstajajo z krvorodeče pene mehki obrisi rodne vasi? Ali se ti ne zdi, da pozvanja zvon večerni in v lepe, snežno bele krilcu hiti k večernicam Ninon? — Zdaj vse je proč! Zdravstvuj, zdravstvuj Ninon!

Sledeča slika nam kaže morišče. Ljudstvo se zabava nad smrtnim strahom Ninon in vojvode, ki tesno objeta stojita pod moriščem. Ninon je obsojena, da mora gledati, kako obglavijo njenega ljubčka. Ob tem prizoru jo objame, kakor divja razposajenost. V divjem plazu odleže na morivni oder. In ko tudi njej odrobi sekira leno glavo, zazvone po mestu zvonovi... Iz daljave se čuje proroško svaritev črnega pierrota: »Ponotnik, varuj se tarantele! Sicer boš proklet, kakor lepa Ninon!«

Potem pride zadnja slika, ki nas povede zopet v katakombe. Po njih se plaz poštastra prikazen kastelana, iz katerega očari zmagoslavje. Unifili je zopet dvoje življenj, zdaj more zopet mirno poživati. Vendar še ni dovršil! Kakor da ima srečeti še zamudnega gosta. In res: pri vzhodu se prikazuje Ninon, blede in prozorna. Na vratu ji je videti še krvava črta, tam, kjer je urezala sekira. Glavo nosi oprezno, da bi ji ne padla z vratu. Ko ugleda kraj svojega groba snežnega bohemca, svojega prvega fanta, ji je hudo: lice ji prebije bolestni nasmeh in pošasi stona v grob. Njen poslednji poskus zvesti fanta k sebi, se izjalovi... fant se je namreč v smrtnem strahu nokiral. Grom in tema... bohemien je ušel, grob pa se za vedno zapre nad neresno Ninon...

Tako konča ta pretresljiva zgodba mladega dekleta, kateremu se je zahotelo razkošnega življenja.

Po svoji formi, kakor tudi po vsebini, ki nestrnosti, predvsem pa radi velike močnosti najfantastičnejšega oblikovanja insecnatorija je ta Bittnerjeva drama nekaj tip, ki mora zanimati.

Prva predstava te med Nemci dohvoznane mimodrame se je vršila v maju 1920 v Zürichu ter potem nepotopala skoro vse večje odre z nenavadno velikim uspehom. Sedva s pesniki in igralci, kateri so: Gret Wiesenthal, Saša Leontjev in Otto Trostler. Ponavljati tu kritike nemških časopisov, ki imajo le to dobro stran, da bi pri mrtelnih lahko smatrali, kako temeljito se je način umetniškega udistovanja in izražanja celo v zadnjih letih spremenil. Ono, kar so takrat časopisi še označevali za iskanje ne novih formah — je danes že dogmat in tako je bodoča vzporedna stvar, ki nam je blizu!

Opera »Lopud ka sirota«. Uvertura, ki miče svojo glasbeno hrano v vseh treh aktih, največ v tretjem. Vzneseni, patetični motivi, zrcalo Vilharjevega muze, sekvencno nanižani, grandiozni na mnogo izprobiran način. Orkester sočen, celo premasiven, katerega torišče leži v trobilih, ki so doživeli še kapelnikovo retušo. Zastor. Vse to glasbo pred vsopom Zupana (Vilaha) bi kazalo črtati. Akt se vleče do brezkončnosti. Najbolj všeč mi je drugi akt. Prepričan sem, da ima Vilhar dovolj muzikalne sile, da bi vzrastel v tretjem aktu do vrhunca, ako bi mu libretist dal za to priložnost. Vse delo zasluži naše priznanje. V času, ko je nastalo je bilo brez dvoma dokument velikega Vilharjevega talenta in do danes najboljša, če smem reči, slovenska opera, saj je Vilhar naš rojak. Dokler ne moremo ustvariti kaj večjega in silnejšega, moramo biti pošten in sneti pred »Lopudsko sirotino« svoj klobuk. Predstava je bila v splošnem nekam mrzlo sprejeta navzlic temu, da so vsi: solisti, zbor, dirigent, orkester režiser itd. dokaj trdili. Malenkostne nesigurnosti, prvi nastop Mesteka, ki je »Sirotica« prisločil z malo in kratkodobno pripravo na pomoč l'ad, gotovo niso krive, da se je publika držala rezervirano, ampak tako, vsak malo, tudi komponist. Libretist in publika sama. Nam vsem skupaj manjka le malo več srca in ljubezni!

— Ema Destinova. Slavna češka umetnica Ema Destinova gostuje v naši operi v petek, dne 6. februarja in sicer v operi »Prodava nevesta«. Umetnica je pravkar gostovala v Zagrebu in je sedaj v Beogradu. Vsi kritiki se izražajo o njej z največjim navdušenjem. Sedeži za to gostovanje so že v predprodaji pri dnevnih blaginji v operi. Cene povišane operne.

— Mozartov »Don Juan«. V soboto 24. tm. bo v ljubljanski operi znamenita premijera. Pela se bo ena najlepših klasičnih oper svetovne glasbene literature, Mozartov »Don Juan« pravih v slovenskem jeziku. Mozartov Don Juan se je že enkrat v Ljubljani izvajal v starem deželnem gledališču na Kongresnem trgu pred približno 45 leti. Dirigiral je traktatni kapelnik ljubljanskega gledališča, pozneje slavni komponist in ravnatelj dunajske dvorne opere, Gustav Mahler.

— Dijaška predstava v dram. V četrtek popoldne ob 3. uprizori se v dram. Shakespearjev »Hamlet« kot popoldanska dijaška predstava pri znanih cenah. Na to predstavo opozarjamo v prvi vrsti naše dijaštvo, udeležiti se je pa lahko tudi drugo občinstvo.

— Premijera. Danes v četrtek 22. tm. zvečer je premijera Bittnerjeve mimodrame Smrtna tarantula. Mimodrama ima sedem slik in se njeno dejanje vrši v Parizu. Predložijo nam življenje lepe Ninon od preproste deklice preko odra kot pesalke do šafota. Za naš oder je našel genial dobaletni mojster G. A. Trobiš, scena in kostume pa je uredil arh. prof. Kregar. Mimodrama sledi 7 karakternih plesov, katere plesajo člani

Trobiš, Svoboda in baletni zbor. Občinstvo opozarjamo, da je na gledaliških letakih tudi natančna vsebina posameznih slik Smrtna tarantela. Predstava se vrši za red E.

— Na II. abonma koncertu Filharmonične družbe, ki se vrši v ponedeljek dne 26. tm. ob 8. zvečer v Filharmonični dvorani, nastopi znani zagrebški komorni kvartet »Miranov-Zepić«, ki je že večkrat nastopil na zagrebških intimnih glasbenih koncertih, katere prireja tamošnji Glasbeni zavod. Za svoj ljubljanski nastop izbrali so si 2 komorna kvarteta in pa kvintet slavnega poljskega skladatelja Rožičkega. Pri kvintetu sodeluje pri klavirju pianist g. Dumčić. Vstopnice v predprodaji v Matični knjižarni. 189/n

— Slovenski pisatelj v polškem prevodu. Najstarejši poljski list »Gazeta Warszawska«, ki se zadnje čase zelo zanima za slovensko kulturo sploh, je priobčila te dni poljske prevode nekaterih naših pisateljev, med njimi več Vodnikovih, Jenkovič in Gregorčičevih pesmi. List poroča, da bo prihodnje prevode srbskih, hrvatskih, čeških, ruskih in bolgarskih pesmi. Varšavsko Narodno gledališče vprizori sredi februarja Vojnovičev »Maskarada izpod kupljac«, za katero se poljski kulturni krogi zelo zanimajo.

— Claire Trost-Pledier, slovenskemu koncertnemu občinstvu je dobro znana klavirska virtuosinja, je imela pretekli dni svoj lastni klavirski koncert na Dunaju. O njenem velikem uspehu poročajo dunajski listi in hvajlo izrazitost njene igre in briljantno tehniko.

— Gledališki list. V četrtek 22. tm. izide nova številka gledališkega lista z zelo zanimivo vsebino. Posebno opozarjamo na vsebino baletnega večera, Mozartove opere Don Juan in na članek o Dostojevskega komediji »Stričkov sena«. Vsa tri dela se ta teden prvič uprizorijo na našem odru. Posamezna številka Gledališkega lista stane 6 Din.

Julijska krajina.

— Smrtna kosa. V Trstu je umrla gospa Ivana Dekleva. Bila je zavedna slovenska žena, ki je vzgojila svojo dečo v narodnem duhu. Naj počiva v miru!

— Tržaški mestni svet v krizi. Občinski svetovalci v Trstu je 80. Danes jih je samo še 52, ker jih je dobra tretjina, 28, odstopila, oziroma jih je nekaj umrlo. K selam čestokrat prihajajo v nezadostnem številu, da se ne morejo vršiti. V mestnem svetu je sedaj 34 fašistov, 12 liberalcev, 3 reformisti in 3 komunisti. Govorilo se je že o razpustu občinskega sveta, sedaj se molči o tem, ker fašisti ne želijo dati svoje moči iz rok.

— Na trgu v Sežani je bilo 12. t. m. 1943 glav živine in sicer 480 glav goveje živine, 196 konj in 567 prašičev. Prašiči so bili prodani vsi, cena študentskim je bila 70 do 130 lir, govedi živini za kvintal 510 lir, konji po 1600—4000 lir. Kupčija je bila dobra.

— V morje hotela skočiti v Trstu 26-letna Ana Mervič, stanujoča v ulici Pozzo bianco. Ko je begala ob pomolu s svojim otrokom, so jo stražniki vstavili in odpeljali na rešilno postajo in od tam na opazovalnico, kjer je šele drugo jutro prišla k sebi. Baje se je bila sprla z možem.

— Telefon v rokah zasebne industrije. Italijanska vlada izroča telefon zasebni industriji in tako je tudi telefon v Julijski Krajini oddan privatnikom in sicer družbam »Societa delle Venezie« in »Societa delle tre Venezie«, kateri smatra tudi telefon za Benečijo, Trident, Reko in Zader.

OBLIKE NA OBROKE MESTNI TRG S O. BERNATOVIC

Sokolstvo.

— Sokol I. v Ljubljani ponovno vabi svoje članstvo na sestanke, ki se vrši v četrtek dne 22. t. m. ob osmih zvečer na Taboru. Razgovor o kandidatih listi bodočega odbora in predlogih za občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 25. t. m. ob devetih popoldne v dvorani Mestnega doma. 192/n

— Občni zbor Gorenjske sokolske župe se vrši v nedeljo dne 1. februarja 1925 ob 8. v Sokolskem domu v Škofji Loki. 197/n

— Sokolsko gledališče v Radovljici ponovi v nedeljo dne 25. t. m. ob pol štiri popoldne ljudsko igro »Čarovnica pri Bohinjskem jezeru«. 190/n

Turistika in sport.

— Odhod Ljube Vidmajerja v Zagreb. V soboto odpotuje v Zagreb znani športnik Ljubo Vidmajer, član ljubljanske Ilirije in ostane tam trajno. Povodom njegovega odhoda mu priredi S. K. Ilirija poslovilni prijateljski večer, ki se bo vršil danes t. j. v sredo v restavraciji Mikšič pri Južnem kolodvoru ob 20. Športniki udeležite se tega poslovnega večera.

— Gradjanski na Dunaju. Gradjanski gostuje v nedeljo na Dunaju proti Wackru. Wacker je momentano v dobri formi, kar je dokazal z zmagami nad Vienom in Admiro.

— Rapid (Dunaj) gostuje v nedeljo v Zagrebu proti Haški in Concordiji. Nastopi v najmočnejši postavi. Dosedaj je prijavil sledeče igralce: Jančič, Grifner, Regnardt, Schosser, Dietrich, Šolli, Nietsch, Brandstider, Richter, Madnager, Sibeck, Wondrack, Uridil, Kuthan, Wessell, Hofbauer, Wessely, Kirbes in Schöneck. V Zagreb pride torej 13 reprezentativnih igralcev Avstrije!

— Gradjanski na Dunaju? Kakor javljajo zagrebški listi, igra Gradjanski v nedeljo na Dunaju. Proti kateremu moštvu nastopi, še ni znano.

— Koliko dobivajo češki profesionalci? Češki nogometni savez je določil, da sme imeti profesionalni igralec največ 1500 če-

ški kron plače, kar znaša v naši valuti nekaj nad 3000 Din.

— SK. Hermes občni zbor se vrši v nedeljo dne 25. januarja ob 9. dopoldne v gostilni Šibar, Jenejeva cesta 205. Udeležite se ga polnoštevilno. — O d b o r. 194a

Morilec zakoncev Verdelj prijet

Svoječasno smo poročali o strahovitem roparskem umoru, ki je bil izvršen nad zakoncem Jakobom in Marijo Verdelj (Werdelj), Stari Verdelj, ki se je bavil s mlekarstvom, je imel obila posla in da si delo olajša, je najel nekako v začetku oktobra nekega mladeniča, ki mu je pomagal pri delu. V splošnem je bil mladenič, ki so ga klicali za Jožo, zelo priiden in mirne narave ter je ugajal ljudem. Stari Verdelj ga je imel rad ter mu tudi zaupal, da mu izroči po smrti posestvo.

Mladenič, ki je opravljal kot že omenjeno različna dela pri hiši, je gonil na pašo tudi edino kravo ter je nagovarjal gospodarja, da naj kupi še eno kravo, češ da bo imel več dela z živino. Verdelj je ugodil hlapčev želji in ga je v Krško in tam dne 11. oktobra dvignil 3000 dinarjev. Par dni za tem, bilo je v sredo 15. oktobra, pa se je Joža nenavadno pojavil v Krškem, kjer je ponudil eno kravo na prodaj. Sklenil je kupčijo z nekim mesarjem, ki je izjavil, da pride po kravo v Vrbsko vas. Ko je prišel tja, je bil hlapec sam doma. Mesarju se je zdelo kupčija zato sumljiva, zahteval je od hlapca da mu vrne aro, ki mu jo je dal na račun, poleg tega pa je videmskemu županu naznanil sumljivo obnašanje hlapca. Naslednji dan je odšel župan osebno na dom posestnika Verdelja. Vsa okna Verdeljeve hiše pa so bila z deskami obita in na vratih je bil napis: »Jaz sem lunak iz Like in se nikogar ne bojim! Stari in stara sta odšla v Toplice in se ne vrne več!« Čim je župan to opazil, je zadevo ogradil orožnikom, ki so nasiloma vdrli v hišo. Nudil se jim je strahovit prizor: V hiši, v kateri so se poznali sledovi krvave borbe, je bilo vse razmetano, prevrnjeno in razbita; oba zakonca, ki sta očividno postala žrtev hlapca, sta izginila brez sledu. Nastal je sum, da je hlapec oba zakonca umoril ter nato na vozliču odpeljal v Savo.

Orožniki so uvedli obširno preiskavo, ki sicer ni dovedla do pozitivnega uspeha, ugotovilo pa se je, da je morilec Verdeljevih leta 1895. rojeni hlapec Josu Matič iz Jesenje Dolnje, občina Gurmance na Hrvaškem. Ugotovilo se je tudi, da je Matič v času od 10. do 13. oktobra pobral vso dobro ohranjeno obleko obeh zakoncev, dalje je odnesel večje količine živeža, masti, posode ter razne druge predmete v vrednosti več tisoč dinarjev. Skušal je tudi prodati kravo, kar pa je izpadlo. Matič je pri prvotni tudi 3000 Din, ki jih je Verdelj dvignil v hranišnici. O dozdnevem Matiču so imeli orožniki točen popis. Vendar je izginil brez sleda. Toda radi pravice ni ušel.

Matič je odšel v Zagreb, kjer je v njem spoznal poslovladja kamoloma iz Rajhenburga hlapca, ki je služil pri Verdeljevih ter ga je ukazal aretirati. Matič je bil res aretiran in se je ugotovilo, da je njegov pravo ime Josip Herczeg in da je mehanik iz Karlovca. Po daljšem obotavljanju je Herczeg priznal, da je umoril oba Verdeljeva, njihuj trupla pa zakopal za hišo. Verdeljeva je umoril s sekiro v spanju. Z njim v družbi je bila takrat tudi neka 22letna ženska, velike postave in noseča. Herczeg je priznal, da je bila to njegova žena, ki mu je pomagala odnašati naropane stvari. Hercgov žena je bila 19. t. m. v Karlovcu aretirana. Tudi se je vršilo v Vrbski vasi izkopavanje za Verdeljevo hišo in sta se res našli trupla obeh umorjenih zakoncev. Morilec Herczeg je bil prepeljan v Krško in b d dancs v Vidmu navzoč pri ogledu na lica mesta.

Nekaj obletnic za 1925.

Pred 100 leti je umrl 4. januarja Ferdinand, kralj obeh Sicilij; 7. marca pisateljica Dufrenoy; 10. aprila je bil ubit Paul-Louis Courier, pamfletist in prevajatelj Longuevovih pastoral; 19. maja je izdihnil francoski filozof Saint-Simon; 6. oktobra pa veliki naravoslovec Lacépède, ki je dokončal Buffonovo Histoire naturelle; 28. oktobra general Foy, zgodovinar in sloveč govornik; 28. oktobra ruski car Aleksander, Napoleonov zaveznik po Tilzitu, pozneje njegov hud protivnik; 29. decembra veliki slikar David.

Pred 200 leti je 28. januarja umrl car Peter Veliki; pred 400 leti 25. februarja je bila bitka pri Paviji, kjer je bil ujet Fran I. Nadalje bo rojstvena sedemstoletnica svetega Tomaža Akvinskega in zgodovinarja Jožinilla, pa obmrtna petdesetletnica znamenitega danskega pripovednika Andersena. Pa še nekaj domačih obletnic.

Pred 400 leti so se jeli zbirati prvi protestanti v Ljubljani; leta 1525. je umrl na vislicah Trubarjev oče Mihael; letos pred 350 leti je Janez Mandelc ustanovil v Ljubljani prvo tiskarno, Dalmatin izdal knjigo *Jesus Sirah*, Trubar pa *Catehismus s dvehma izstgama*. Leta 1825. postane Matija Cop izredni profesor klasičnih jezikov na llovskem vao učilišču, Prešeren pa zloži tovarišu J. Travnju za tolažbo pesem »Zarjavela d'vica« ter predložil Kopitarju cel zvezek stikov v prolog. Istega leta se na Tomačevem pri Ljubljani rodi Martin Sernajr, Jurist, pesnik »Triglava« (V gorenjsko oziram se sklanjato stran).

Pred 50 leti prične Erjavce nabirati narodno blago »iz potne torbe«; Jos. Ogrinc, profesor v Vinkovcih obelodani povest »Sotev in žetev«, 1875. leta so se rodili pesniki: general R. Maister, Vojanov v Kamniku, Franica Vovkova (Vida Jersjeva) na Bledu; 15. junija Silvina Sanderova (A. Merhar) na Ječici. Pred 10 leti je Zupančič dal na svetlo »Sto uganke« pa »Cilijan in so kaja«.

Prosveta.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sreda, 21. januarja: »Veronika Deseniška. R. d. A.

Četrtek, 22. januarja: Ob 15. pop. »Hamlet«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izv. Petek, 23. januarja: »Stričkov sena. Premijera. Izven.

Sobota, 24. januarja: »Magda«. Red C. Nedelja, 25. januarja: Ob 15. uri pop. »Zorica, dan, noč. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20. zvečer »Stričkov sena. Izven. Ponedeljek, 26. januarja: »Cyrano de Bergerac«. Red D.

OPERA:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sreda, 21. januarja. Zaprto. (Generalna vaja)

Četrtek, 22. januarja: »Strupeni pajek« in razni plesi. Red E.

Petek, 23. januarja: Zaprto. (Generalna vaja)

Sobota, 24. januarja: »Don Juan«. Premijera. Izven.

Nedelja, 25. januarja: Ob 15. pop. »Strupeni pajek« in plesi. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek 26. januarja: Zaprto.

Pavel Debevec:

Smrtna tarantula.

(La tarantelle de la mort.)

K četrtkovni premijeri v operi.

Bittner je pri nas skoro popolnoma neznan in le vprizoritvi njegove mimodrame je pripisati, da ga bomo tudi pri nas presodili. To, kar nam prinaša s svojim »Strupenim pajkom« nikakor ni niti miselno niti formalno nekaj docela novega, pač pa je najresnejša spojitev večih izraznih možnosti v enotno, zaokroženo oblikovno celoto. Dramski motiv je celo vsak dajen in že sto in stokrat napisan: Življenjska pot mlade deklice, ki sledi glasu nevarnega zapeljivca in odide iz rodne domače vasi v vrtoglavo vlemestno, se zgubi, postane pesalska ter se dopelje do mladega vojvode, s katerim potem umre na morišču krvave revolucije.

Bittner, odnosno libretista sta si izbrala za pozorišče svoji dramati francosko revolucijo, vseljoli Paris za simbol strupenega pajka, ki omreži in umrti vse, kar pride v njegove mreže, starodavni pes tarantelo pa za vzrok, za temelj drame, ki se v svoji formi razvije iz sanj pijanega godca do smrtnega konca in neha zopet s prebujenjem sanjajočega pijančka.

Drama obsega sedem slik, ki so organsko spojene s pripovedovanjem črnega pierrota pred zastorom.

Prva slika začneja s pesmijo črnega pierrota. Kakor v davnih časih, ko so imeli znane »Bankelsängerje« in ki so začeli »predstave« z znanim: »Čujte, o ljudje, prečeno zgodbo...«

Težko je črtnemu pierrotu, da je zapustila mlada, lepa deklica Ninon lepe domače gozde in odšla v zloglasni vrvež Pariza, ki jo je kakor strupeni pajek vjel v svoje mreže, v ostrode krempije, iz katerih ni več rešitve. Po vsem svetu razteza strupeni pajek ostudne grahlikve, mnogim milijonom je že zaval... Gorje onemu, ki zaigra starodavno melodijo tarantele na svojih goslih. Oni je izgubljen in zanadel je smrti v žrelu nenastane pajka. Pariza. Zato, o popotnik, hodti oprezen in varuj se pesmi, da je ne zanosiš in da te ne zvabi v strahno brezdnost. Toliko pove črni pierrot.

Potem se zastor dvigne in pred nami stoje črne katakombe večnega Pariza. In

čudo: Dobrovoljni pianček, muzikant se zgubi, na svojih poti domov ravno v katakombah na grob svoje prve ljubice. Pijanček bi rad dalje, toda vse mu je pošlo, ni ne denarja, ne vina za njim pa gode na mrtvaške gosli velika nočast prve takte starodavne tarantele. Dobrovoljcu ni do strahu in še sam začne svirati in tudi njemu se posrečijo prvi takti. In kakor na ukaz talne sile se prikaže pianček steklenica rujnega vinca in zardi se mu, da je v hladni vinski kleti. Revček niti in nije ter končno zasni ob rakvi sladko spanje pravzrnih... Grozna pošast pa igra dalje... grob se odpre in iz njega se prikaže bela roka mlade ženske... In zopet mu pripoveduje črni pierrot: Kaj so principi, kaj morala! Glavno je uživanje, veselje. Dalo je namrečnost, zlato leži na cestah, in ko je ljubljena gospe Fortane, temu ni treba, da se trudi. In tudi ti lepa Ninon, kaj se boš trudila! Glavno je vino in poljubi! Presodba si za trdo delo!

Dvigajoči zastor nam pokaže dom mladice Ninon, preproste deklice, ki nosi drva in pridno opravlja domače posle. Toda tudi njej je sojeno! Iz daljave se čujejo sladki glas starodavne melodije, strupeni pajek steza svoje krempije... Pošast iz katakomb se ji približa, preoblečena v staromestno dajka. Melodije nastajajo vedno sladkeše, vabljiveše, mlada Ninon podleža. Odpelje jo prečisti pijanček, bohemien, ki ji naslika leno življenje velikega Pariza. Ona gre z njim, zakaj lep je in preoblečen v mestnega škricar... Črni pierrot na govori: Tarantela je pisana v molu, žalostna je... vendar vsak to presliži in se veseli ob nji. ne sluti zla. In tudi lepa Ninon je preslišala mol in je bila vesela. Dohila je od alkohola veržico okrog vratu, dobila lepo sobo z mehlo, svetlo posteljo, v kateri se tako sladko spi in sanja. Kmalu je odpravljen njen prvi fant, ki smo ga videli v osebi bohemienca v prvi sceni, kmalu pride drugi, za njim tretji. Tako gre dalje, vedno višje. Vse pa govori, kako lepa je Ninon...

Tretja slika nam pokaže, kako pridno se uči Ninon, ki hoče postati pesalska. Baletni mojster ji pripelje debelega, starega gospoda, enega izmed onih mnogih, ki tako radi občudujejo lepe nočice in ki o plesu tako mnogo razumejo! Stari »moralista« je navdušen in podar ji znak svoje »sklanjenosti« dragoceno zapeljivost in odide z njo — roko v roki.

Črni pierrot pa nam brž razodene, kdo je pravzaprav ta debeli gospod. Pravi, da je ta starce ogaben verižnik, ki je prišel pač kot mecen, ima pa vse druge namene, kakor podpirati umetnost. Opravičuje pa tudi Ninon, češ: težko je ustavljati se žvenketu zlata, težko je odreči se lepim stvarim in marsikatera devojka, ki je poslušala samo glas svojega poštenega srca, je klaverno poginila.

In zdaj vidimo mlado Ninon v gledališki garderobi. Baš v trenutku, ko je doplesala svoj najboljši ples. Vse ji daruje venec, šopke. Njen clown ji pripravi visok poset: sam vojvoda! In takoj se pokaže, da je tudi on podlegel njeni umetnosti in lepoti. Daruje ji žudovit diadem, ki ga si sam posadi na glavo. Ninon je na višku. Dognano je! Iz siromašne vasi do vojvode! V zahvalo mu ponovi najboljši ples. Vojvoda je navdušen. Prizna ji svojo ljubezen, poljublja se dolgo, dolgo...

Črni pierrot pa se zbliže v zaljubljenem valčku. Ninon je srečna. Vsega ima dovolj, biserov, svil... In kot nebeško jasni žar, obseva jo ljubav.

Naslednja slika nam pokaže Ninon v postelji. Sladko spi in sanja sanje o mladosti in bogastvu. Po prstih se pripazi k nji mladi vojvoda, ter ji pomaga, da se obleče. Ljubita se, kakor da ne bo ljubezni nikdar konca. In vendar je nebreča šteto

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 21. januarja 1925.

Poglavje o mučenstvu.

Odločen nastop vlade proti Radiću. Njegovi stranki in proti vsem, ki so z Radićem v zvezi, je napravil najboljši vtis na vse one, ki žele, da bi že vendar enkrat zavladale v naši državi urejene razmere ter nastal red in mir. Je pa tudi mnogo takih, ki so mnenja, da je pač umesten energičen nastop proti Radićevi stranki kot taki, v političnem oziru pa da je dvomljive vrednosti akcija proti Radiću samemu, ker se ga s tem obdaja z gloriolo mučenika, s čimer se njegov ugled in vpliv v širokih ljudskih masah samo utrjuje in pogloblja.

To naziranje z vso odločnostjo pobija ne morda kak naš politik in državnik, marveč ugledni na Dunaju živeči poljski patrijot Alfred Rappaport, bivši sekcijni šef v avstrijskem ministstvu, ki je 14. t. m. priobčil v »Baltische Presse« v Gdansk u Stjepanu Radiću veleznanimi v politično važno razpravo. Rappaport označuje Radića na temelju njegovih govorov, katerih vsebino podaja, za veterjaka, za nestalen značaj, za moža, ki sam ne ve, kaj hoče, in pravi:

»Radićevi politiki nedostaja vsaka notranja skladnost in enotnost, ki jo je smatrati kot predpogoj za to, da si taka politična smer izvojuje zmago nad ukrepi, ki jih je proti nji naperila državna oblast, da ji ji prognoji ne škoduje, marveč koristijo in jo obdajo z gloriolo političnega mučenstva. To naziranje utemeljuje tudi pravdorek, da bi si končno, ako bi bila stvar drugačna, lahko vsa politični pokret, ki je podlegel višji sili, prisvajal pravico do mučenstva in tako moral imeti nado na končni uspeh. Ako bi zgodovinska izkušnja to učila, bi morala enostavno vsaka državna oblast kapitalizirati pred vsakim poljubnim opozicijskim voditeljem, ki bi imel toliko energije, da bi se dal preganjati in zapreti, to pa bi bil položaj, katerega posledice bi bile nedogledne. Naj sodimo o metodah, ki jih uporablja g. Radić pri pobujanju svojih nasprotnikov, kakorkoli, eno je gotovo, da ni logično, še manj pa verjetno, da bi mogli smatrati aretacijo g. Radića, ki se je hkrati izvršila pod tako teatralnimi okolišninami, kot mučenstvu, ki naj bi bilo samo predhodnik veljavne zmage, na čel, ki jih zastopa ta hrvatski voditelj, ako se da sploh pri njem govoriti o načelih. V zgodovini imamo več kakor en vzgled, ki kaže na to, da spada h končnemu uspehu političnega mučenstva vendar le nekoliko več kot enostavno preganjanje državnih in sodnih oblasti.«

Rappaport je izkušen mož, ki živi izven našega političnega meteža in si je prav zaradi tega ohranil objektivno in nepristransko sodbo o naših političnih razmerah. Ako je on na podlagi svojih opazovanj prišel do takih zaključkov glede Radića in njegove politike, kakor vsa jugoslovanska nacionalna javnost z vlogo vred, potem je to samo dokaz, da se naša država nahaja na pravi poti, ko je enkrat z jekleno pestjo udarila ob glavo Radićeve hidre.

— Češkoslovaški poslanik Jan Šeba žestito občan občine Bled. Kakor poročajo z Bleda, je občinski svet na svoji zadnji seji soglasno imenoval češkoslovaškega poslanika na našem dvoru g. Jana Šeba za častnega občana občine Bled v znak priznanja njegovih izrednih zaslug za zdravilišče in letovišče na Bledu. Občina poslaniku izroči prihodnje mesece umetniško izdelano diplomu, za katero je razpisal natečaj.

— Reorganizacija finančne uprave. Finančno ministrstvo objavlja, da je finančni minister dr. Stojadinović ukrenil vse potrebno v svrhu reorganizacije finančne uprave. Reorganizacija se tiče v prvi vrsti finančnega postopanja in davčne uprave. Sestavljena je posebna komisija, ki ima nalogo sestaviti načrt finančne reforme. V to komisijo je finančni minister pozval kot predsednika delegata finančnega ministrstva v Ljubljani g. dr. Karla Šavnik in kot člana načelnika proračunskega oddelka v finančnem ministstvu vojina Gjurčiča, načelnika inspekcijskega oddelka Nikol Petroviča, načelnika poštne hranilnice v Beogradu dr. Frana Pavliča in člana proračunskega oddelka Milana Ostojčiča. Generalni direktor Dučić je izdelal splošno navodila za razprave komisije, ki končno izdela elaborat za reformo finančne uprave.

— Nova uredba glede delovnega časa v obrt. podjetjih. Minister za soc. politiko je izdal to-le uredbu: V vlogah trgovske in obrtniške zbornice v Beogradu se opozarja na to in se ugotavlja, da imata uredba o odpiranju in zapiranju obratov z dne 25. septembra 1924. in uredba o delovnem času v trgovinskih podjetjih, natisnjeni v »Službenih Novinah« št. 239 z dne 18. oktobra 1924., poudarjene odredbe, ki nasprotujejo zakonu o zaščiti delavcev. Zlasti pa se je pojavil na konferenci, ki so se udeležili vsi zainteresirani v Beogradu, protest, češ da izhajajo nepopolnost v omenjenih uredbah poglavito odpu, ker se niso udeleževali pri njih izdelavi predstavniki vseh prizadetih organizacij; izrekli so mnenje, da bi kazalo, temeljiteje proučiti vprašanja, ki bi jih morale obsežati uredbi, in da bi se s tem dosegle uredbi, ki bi bile trajnega značaja in

bi obsežale širše potrebe prizadetih strank. Vidi se mi, da je treba v ta namen intenzivneje proučiti vse razmere v državi ter po zaslišanju vseh prizadetih strank priti do pozitivnih sklepov. Na podstavi navedenih okolišnin in po pravici, ki mi jo daje zakon o zaščiti delavcev, odrejam: Veljavnost uredb, natisnjenih v »Službenih Novinah« z dne 18. oktobra 1924., in sicer: uredbi o delovnem času v obrtnih podjetjih, uredbi o delovnem času v trgovinskih podjetjih in uredbi o odpiranju in zapiranju obratov, se odloži do nadaljnjega mola uredb. Ker bi morale stopiti te uredbi v veljavo dne 18. tm., je treba o tej moliti odločiti takoj po najhitrejši poti obvestiti vse prizadete institucije in vsa pristojna oblastva.

— Iz Zveze kulturnih društev. (Predavanja.) V torek 20. t. m. Raduha. Dr. Bohinjec o delavskem zavarovanju. — V četrtek 22. t. m. Dobova pri Brezovici. Profesor Fran Dolžan: O pračloveku. Ob 20. zvečer. — V soboto 24. t. m. Kranj. Dr. Jože Rus, profesor. Ob 20. zvečer o slikah iz narodovega življenja v Srbiji. — Škofja Loka, Josip Zupančič: O inkviziciji in njenih ustanovitvah. Ob 20. zvečer. (Nadaljuje svoje predavanje od zadnjice.) — Trbovlje. Anton Podbevšek: O sodobnem bogu. (Običajno tedensko predavanje.) — V nedeljo 23. t. m. Rečica pri Bledu. Rado Pavlič, profesor: O starih grških in rimskih bogovih. Lokal in ura na plakati. — Domžale. Profesor Josip Breznik: O zemljepisu in zgodovini Jugoslavije. Ob 9. jutraj v Sokolskem domu. — Koroška Bela. Profesor Stanko Sita: O svetovnem nazoru in verstvu. Ob 9. jutraj v sokolski telovadnici. — Stražišče pri Kranju. Dr. Jože Rus, profesor: O slikah iz narodovega življenja v Srbiji. Ob 16. popoldne. — Ihan. Profesor Fran Dolžan v Gasilnem domu. Ob 15. popoldne. O vesoljnem potopu. — Na vsa ta predavanja že danes opozarjamo in vabimo, da se jih udeležijo vsi brez razlike, ker so vsa predavanja javna. Zveza obenem uljudno naproša vsa članstva društva, ki imajo njene igre, da jih čimprej vrnejo ter vsa ona društva, ki kal dogujejo na izposojnini ali članarini, to čimprej poravnajo. V kratkem bo ZKD posilila vsem svojim društvom posebne tiskovine o delovanju društva v letu 1924., katere bodo morala društva takoj po prejemu izpolniti. Z ozirom na dejstvo, da se je število včlanjenih društev v zadnjem času povečalo in se oglašajo še vedno nova društva, ZKD uljudno prosi, da store vsa društva vse dolžnosti napram Zvezi točno, da se delovanje olajša in delo omogoči.

— Nov Orient-ekspres. Belgija si prizadeva uvesti direktni ekspresni vlak med Ostende in Carigradom in sicer preko Dunaja, Budimpešte in Beograda. Po konvenciji iz leta 1921. je določena črta v Orient samo potom Simplon-ekspresa. Na ta način bi dobil Beograd še jedno ekspresno železniško zvezo z zapadom.

— Kongres zdravnikov v Zagrebu. V Zagrebu se bo vršil 25. tm. kongres zdravniških zbornic iz vse kraljevine. Zdravniki, ki se tega kongresa udeležijo, se vozijo na železnici za polovično ceno.

— Premestitev železniške direkcije v Novi Sad. Kakor smo že poročali, se železniška direkcija v Subotici premesti v Novi Sad. Ker v Novem Sadu niso dograjena za železniško ravnateljstvo potrebna poslopja, ostane železniška direkcija še do konca tega leta v Subotici.

— Anketa za izenačenje davkov se sestane v finančnem ministruv v Beogradu dne 29. tm. V pretres pride že izdelani načrt zakona za izenačenje. Udeležijo se ankete razni zainteresirani krogi.

— Svečana otvoritev železniške proge Užice-Vardište. Danes sta odputovala prometni minister Andra Stanić in minister Miša Trifunović k svečani otvoritvi železniške proge Užice-Vardište. Ta proga je velikega gospodarskega političnega pomena, ker zveže Bosno s Staro Srbijo. Svečana otvoritev se vrši 25. tm. in slavnostni vlak vozi tega dne iz Užice v Vardište odnosno v Sarajevo. Za to slavnostno otvoritev je izdelan poseben program.

— Delitev zemlje v Južni Srbiji agrarnim interesom. Na podlagi razpisa ministrstva za državno agrarno reformo z dne 26. novembra 1924. št. 45.120. se vse interesente obvešča, da se toliko časa ne izseljujejo v Južno Srbijo k poedinim agrarnim ustanovam, dokler od teh oblasti ne bodo pozvani. Izselitev v te kraje naše države bi sedaj povzročila interesom samo nepotrebne stroške, ker je delitev zemlje za krajšo dobo ustavljena.

— Direktni tovarni promet med Jugoslavijo in Poljsko se uvede od 1. marca dalje. Mednarodna železniška konferenca v Krakovu je sprejela pravilnik, ki zadeva promet med Poljsko, Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Italijo, Švico in Jugoslavijo.

— Jugoslovenov v Philadelphiji v Ameriki je okoli 5000. Poročajo, da je ta naša jugoslovanska naselbina ena najbolj zaostalih in najbolj zapuščenih. Obstojijo tri ali štiri društva še izpred vojne dobe in ena še nosi napis »avstrijsko« pravega jugoslovanskega življenja in udejstvovanja pa med našimi Jugoslovenov v Philadelphiji ni nikakega. Vendar pa je kdo med njimi, ki bi mogel stopiti na plan in vabuditi k uspešni organizaciji philadelphske Jugoslovene.

— V poljsko. V našem in tudi v drugih listih objavljeno vest o goljufijah poslovanja nekega Ludvika Semena pojasnjamo v toliko, da g. Vilko Semena, zastopnik papirnatih industrijske stroke in konfekcije papirja, ni v nobeni zvezi s goljufijami zori omenjenega Ludvika Semena in seveda ni s njim identičen.

— Skok zločinca iz drvečnega vlaka. Pred dnevi je neki orožnik eskortiral zloglasnega roparja Lazarja Čolića, ki je bil obsojen na 14 let ječe, iz Broda v letalnico v Mitrovici.

ca. Tih pred postajo Ruma je Čolić prošil orožnika, da-li sme na stran, kar mu je orožnik tudi dovolil. Orožnik je čakal pred vrati in ko na ponovno trkanje ni dobil odgovora, je nasiloma vdril v stranice. Čolić je skočil skozi okno drvečnega brzovalca. Navzile temu, da je orožnik ustavil vlak in so preiskali vso bližnjo okolico, zločinca niso dosedaj prišli.

— Dunajski socialisti prodali svojo največje tovarno, Hammerbrotwerke. Dunajsko časopisje se peča z afero ravnatelja Hammerbrotwerke, ki so ga oblasti zaprle, ker ni hotel znižati cene kruha za 1200 kron, to je v našem denarju dinar in četrt, pri kilogramu, čim so druga privatna podjetja sledila pozivu. Da se izognejo preteči katastrofi, so dunajski socialisti prodali velikansko svoje podjetje Hammerbrotwerke, s katerim so se držili po celi Evropi, kapitalistu in bankirju Boselu, ki velja za najbogatejšega moža na Dunaju. S tem se zaključuje eden najbolj škrotopoteznih in strokovnjsko izvedenih ter upravljalnih socializacijskih načrtov sodobnega gospodarstva življenja. Hammerbrotwerke so ustanovili dunajski socialisti že pred vojno in so tedaj uspevali. Zlasti pa so se razširili med vojno ter dobavljali dunajskemu prebivalstvu cenen kruh. Po vojni so nastopile težkoče, izbruhnila je huda konkurenca z nestalimi žitnimi cenami, katerih ni mogel obvladati zavod, ki se je vodil preveč po socializacijskih načelih. Zablodel je v dolgovne, razen tega ni vzdržal nizkih cen, s katerimi so obratovala ostala privatna podjetja te vrste. Posledica je prodaja, ker bi sicer podjetje propadlo v najkrajšem času. Ta zanimivi pojav nam dokazuje, da se socializacijski princip ne da vzdržati niti tam, kjer mu stoji ob strani ogromne organizacije ter izborni strokovnjaki, s katerimi so sigurno razpolagali dunajski socialisti. Kako bi pri tem dejanskem stanju izgledalo socializirano gospodarstvo v Jugoslaviji, ako bi se bila pred leti posrečila komunistična revolucija, si lahko mislimo! Svet in tudi socialisti, pametni, razsodni, ki gledajo stvarer brez predsodkov in obraz, priznavajo, da ni boljšega regulatorja cen, kakor je privatna lastnina in da nje izhajajoča svobodna konkurenca. To, kar je najcenejša, pa je v gospodarstvu tudi najboljša.

— Mcševanje nad nezvesto ljubico. V vasi Vrevec pri Smederevu se je te dni odigrala strahovita ljubavna drama. Posestnikov sin Dragotin Pantolić, ki se je pred kratkim vrnil iz vojaške službe na dopust, je zaznal, da mu je postala njegova izvoljenka Leposlava Redojić nezvesta in da se je vdajala drugim fantom. To ga je strahovito razburilo odšel je k Leposlavi in ji očital njeno nezvestoto. Ker se mu je dovoljka posmehovala, je potegnil Pantolić izpod suknje ročno granato in prižgal in vrge na tla, obenem pa je držal Leposlavo za roko. Zaman so bili vsi obupni napori devojke, da se oprosti trdega prijema. Granata se je nenadoma razletela s silnim pokom in rība Pantolića na lico mesta. Leposlava je bila težko ranjena in je drugi dan v bolnici v Smederevu podlegla poškodbam.

— Drzen vlom v stanovanje. Dne 21. tm. je neznan storilec vstopil v stanovanje delavca Matevža Šurka na Glinčah št. 2 in mu odnesel 1500 Din gotovine, 5 zlatih prstanov, zlato verigo in dva para zlatih uhanov. Skupna vrednost ukradenih predmetov z denarjem vred znaša 5600 Din.

— Učenjak — tat. V Berlinu so aretirali znanega učenjaka dr. Karla Haucka, ker je iz državnih arhivov ukradel več dragocenih dokumentov. Hauck je strokovnjak v zgodovini srednjega veka. Napisal je pripevke k nemški kulturni zgodovini, ki obsega 50 zvezkov. Ta knjiga je znamenito znanstveno delo. Baje se je dokazalo, da je ukradel razne dokumente ne samo v državnem arhivu v Berlinu, marveč tudi v dvornem in državnem arhivu na Dunaju in v vavilonski knjižnici.

— Zagrebški žeparji na poslu. Ko je v nedeljo ponoči nastala grozna eksplozija v električni centrali v Zagrebu, je bilo vse mesto takoj zavito v temo. Po javnih lokalih, gledališčih, kinematografih in barh je nastala precejšnja panika. Vsak je takoj hitel do svoje suknje, da si jo zavaruje pred neznanimi tatovi. Vsak je tudi skrbno iščel listnico, ker žeparji so takoj izrabili temo za svoje spekulativne namene. Res so povsod žeparji poskušali izvrševati razne žepne tatvine. Kljub temu, da je tema trajala do 1. ure ponoči, vendar žeparji niso imeli pri tem obilne sreče. Izvršene so bile samo štiri manjše žepne tatvine. Žeparji pa so bili presenečeni, ker v roke so jim prišli le neznatni zneski pod 100 Din.

— Cigan ostane cigan! Marija Lužar iz Šiške je pred kratkim prodala cigano Heldu kitaro za 150 Din. Cigan je dal na račun 50 Din, ostalo pa poravnava čez 14 dni — je rekel. Res je prišel v določenem času, ni pa prinesel denarja, pač pa je od Lužarjeve izvalil še lepo vijolino in odšel. Ni ga bilo več. Sedaj muzikaličnega cigana zasleduje policija.

— Roparski umor na Dunaju. Včeraj smo poročali o drznem roparskem umoru, ki je bil izvršen v soboto popoldne na Dunaju nad uradnico Berto Geißler. Ropar ji je zasadił bodalo v vrat in nato s 30 milijoni aK pobegnil. Oblasti so takoj uvedle energično akcijo, da izsledijo zločinca, ki je res že v nedeljo zvečer padel v roke pravice. Morilec, ki se piše Karl Bergmeister, je dijak umetniške akademije. Prijel je bil v nedeljo ob 18. v neki kavarni. Morilec je svoj strahoviti zločin takoj po aretaciji komaj slinilo priznal. Takoj po umoru Geißlerjeve je morilec pobegnil in odšel v »Di-anabade«, kjer je zahteval kabino prvega razreda. Bil je zelo razburjen. Zločinca je izdala rana na roki. Pri napadu na Geißlerjevo se je z bodalom precej ranil. Rano mu je obvezal zdravnik dr. Karl Serdutz, a je obenem opozoril oblasti na mladencu. Pri Bergmeisteru so našli samo še 16 milijonov kron. Ostali denar je potrošil za nabavo nove obleke in čevljev perila.

Iz Ljubljane.

— Koncert pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani se vrši definitivno v sredo, dne 4. februarja ob 8. uri zvečer v Unionski dvorani. Že kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. — Predprodaja vstopnic v Matični knjižnici. 188-m.

— Mestna občina in umetnine. Mestna občina ljubljanska je iz poslednje umetniške razstave kupila sledeče umetnine: 1) Rihard Jakopič: »Pri južini«, oljnat slika, 2) Bukovčeva: »Glava« kip iz mavca, 3) Matija Jama: »Pogled čez Savo na Beograd« oljnat slika, 4) Ferdinand Vesel: »Jestvine« (tlobožnje) oljnat slika. Umetnine bo občina stavila na razpolago »Narodni galeriji« za njeno javno umetniško zbirko.

— Poziv tobakarnim trafikantom in trafikantkam! Naš dolgoletni predsednik, dobi Fr. Ks. Jeločnik, je v 75. letu svoje starosti preminul. Pozivljamo vse člane in članice, da se udeležijo njegovega pogreba, ki se vrši v sredo dne 21. t. m. ob 4. popoldne izpred mrtvašnice javne bolnice v Ljubljani.

— Letošnja zima in mestne finance. Pišejo nam: Z letošnjo suho zimo je v obče vse zadovoljno, najbolj pa — mestna blagajna. V pretekli zimi je izplačala mestna blagajna za kidanje in odvažanje snega do konca januarja — prvi snež je padel 18. nov. 1923. — t. j. v osmih tednih nad 175.000 Din — do konca marca 1924 pa skupaj 250 tisoč Din. Ves ta denar bo letošnja zima če ostane tako ugodna, mestni občini prihranila.

— Veliki lovski ples, ki se vrši od 1. na 2. febr. v vseh prostorih »Narodnega doma« v Ljubljani, bo gotovo najlepša in največja letošnja predpustna prireditev. Lovci, veseli družabniki in prijatelji vsakega lepega, vabijo vse, ki se hočejo zabavati, da se udeležijo lovskega plesa. Ker so ljudje različno razpoloženi in iščejo različnih zabav, zato so prireditelji porazdelili divno, občutkom prilagodujoče okoliščine zabavališče v več, raznim razpoloženjem odgovarjajočih prostorov. Ako boš hotel plesati moderne plesne, pomešane z ljubkimi valčki, se boš zibal z velikim zaljubljenim pelikanom in snežnobelim galebi po sanjavi jazerski gladini v »Pelikanovi dvorani« ob zvokih vojaške godbe. Kdor bo želel poskočiti »po gamsovo«, ta bo šel na »Spiko«, kjer bo brnela harmonika in godrnjal bas. Če bo kdo hotel po račje čebeltaji, ta se bo lahko potapljal v »Račjem bajerju«. Ljubiteljem črnih noči in nočne romantike, pa bo »Čukova duplina« pravo zavetje. Uteho vsim omaganim bo nudil »Lovski bar«. Kot nekaj izvanrednega bo vinka izbiral, najzbranejših vinskih vrst, konkurenca med vinotoči in vinskimi bratci. Pa tudi za jestvine bo razpoloženi odgovarjajoče preskrbljeni; v »Pelikanovi dvorani« bo specialiteta fino pecivo, na »Spiko« klobase in v »Čukovi jami« goljasi. — SLD. 184/n.

— Trgovski ples se vrši v soboto dne 24. januarja 1925 v veliki dvorani hotela Union. Začetek ob 1/2 9. zvečer. Predvela so gotova. Vabila so razposlana in če kdo pomotoma vabila ni dobil, naj se obrne nemudoma na društveno pisarno, Gradišče 17. Prireditelj obeta biti ena najlepših letošnjih prireditev sežije in prepričamo, da bodo vsak obiskovalec zelo prijetno iznenaden. 185/n.

— Pevke in pevci »Ljubljanskega Zvonca«. V sredo in četrtek skupni vaji. Ne zamudite jih! — Odbor. 193/n.

— V društvu »Soča« v Ljubljani se vrši v soboto 24. tm. pri »Levu« »Svetosavska proslava«. Ta večer predava gosp. prof. Zgrabič o sv. Savi, njegov pomen za kulturo pri Srbih in jugoslovenih sploh. Na to sledi prosta zabava, pri kateri svirajo primorski mandolinisti. Pričetek ob 21. Vstop prost. 187/n.

— Smrtina kosa. V javni bolnici je danes umrl vpokojeni železničar g. Ivan Mešič po dolgi in mučni bolezni. V krogu svojih znancev in prijateljev je vžival velike simpatije. Bil je naroden mož starega kova. Pogreb bo v četrtek dne 22. tm. ob 14. Bodi mu zemljica lahka! 187/n.

— Uduž. vojn. inv. podružnice v Ljubljani javlja, da je trafika v Florjanski ulici št. 10 takoj dobili. Reflektanti, ki razpolagajo z lokalom in primernim kapitalom, naj se zgledajo v tamoš. pisarni. Odbor. 186/n.

— Pogreša se od 20. t. m. jutraj 13-letni deček Oskar Schiller, učenec 3. deske ljudske šole na Vrtači. Kdor bi kaj o njem vedel, se prosil, naj takoj sporoči staršem, Francišanska ulica št. 2, IV. nadstropje, desne stopnice.

— Tatvine. Dne 20. tm. je bila na glavnem kolodvoru hlapcu Stefanu Terglavu ukradena pločevina ročka s 25 litri olja. Škoda znaša 625 Din. Olje je bilo lasti tvrdega Šarabon. — Pavli Prepeluhovi so bile iz kurstva na dvorišču hiše št. 6 na Mišičevi ulici ukradene štiri kokoši, vredne 200 Din.

— Policijska kronika. Ovadbje: Včeraj so prispele na policijo sledeče ovadbje: proti tatvine, 3, telesne poškodbe 2, nevarne gradnje 1, popada od psa 1, kaljenja nočnega miru 5, nedostojnega vedenja 1, pianosti 1, godbe in plesa brez dovoljenja 1, ponesnaženja javnih prostorov 3, prestopka cestnopol. reda 9, nezdore 1.

Iz Celja.

— c Volilno gibanje v celjski okolič. V ponedeljek zvečer se je vršil v Sokolskem domu volilni sestanek Narodnega bloka, na katerem se je razpravljalo o volilnih zadevah. Na sestanku se je določil dan in kraj volilnega shoda za Gabeje in okolič. Kje in kateri dan se bo ta shod vršil, bomo še poročali. Istotako se je na sestanku konstituiral volilni odbor Narodnega bloka za okolič—Celje.

— c Dr. Korošček shod. V nedeljo se je v veliki dvorani Narodnega doma v Celju vršil volilni shod Koroščeve

stranke, na katerem je poročal sam klerikalni bog dr. Korošček. Klerikalnih bacikov se je nabrala polna dvorana. Dr. Korošček govor je izzvenel v eno samo klerikalno hujskarijo proti naši državi. To hujskanje je nekaterim klerikalnim udeležencem shoda pričelo predsedati in so shod zapustili. Državna oblast bi ne smela dopuščati, da klerikalni nažrežji tako brezvestno hujskajo neuko ljudstvo. Kazalo bi podvzeti tudi proti našim klerikalcem ostrejša mera, ki niso nič boljše od Radića.

— c Smrtina kosa. V ponedeljek zvečer je v celjski bolnici umrl po dolgi mučni bolezni učitelj na celjski deški okoliški šoli g. Karel Vizjak v 60. letu starosti. Pokojnik je bil preje nadučitelj na Lubečni pri Celju. Bil je vedno naroden in napreden mož ter v vseh narodnih krogih splošno priljubljen. V narodnem duhu je vzgojil tudi svoje otroke. Pokojnikov pogreb se vrši jutri v četrtek ob 15. iz javne bolnice na mestno pokopališče.

— c Nesreča. 17letni Zabrskovnik Alojzij iz St. Janža pri Velenju se je igral s puško, ki jo je sam skonstruiral. Puška mu je padla na tla ter se sprožila. Krogla mu je šla v leva prsa. Težko poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico. — Kranje Alojzij, posestnikov sin iz Šmartnega v Rožni dolini, se je pri rezanju slame spodtaknil iz stolčka, na katerem je stal in se pri tem prijel za rezilni stroj tako nesrečno, da mu je isti prerezal levo roko. Težko poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico. — Z vlača je padel v Grobelnem 25letni čevlar Fran Goručan in se težko poškodoval. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je vsled dobljenih poškodb umrl.

Iz Maribora.

— m Odlikovanje kult. delavca. Iz Središča ob Dr. nam poročajo. Preteklo nedeljo je v prisotnosti zastopnikov raznih korporacij in društev ter šolske mladine in učencev obrtne nadaljevalne šole izročil srečni poglavar g. dr. Vovčina šolskemu ravnatelju g. Antonu Kosiju red sv. Save. Zaslužnemu prosvetnemu delavcu naše čestitke!

— m Anketa o stanovanjskem vprašanju. Kakor poročajo mariborski listi, je veliki župan določil, da se vrši 23. tm. anketa, na kateri se bo razmotrivalo o stanovanjskem vprašanju v Mariboru in okolič.

— m Smrtina kosa. V ponedeljek je umrl trgovec Mihael Lumeschnigg, trgovec v Melju. Pokojnik je bil star 69 let.

— m Velik požar v Bistrici pri Limbušu. V noči od ponedeljka na torek je izbruhnil v žagi tvrde Kobi v Bistrici pri Limbušu velik požar, ki se je naglo razširil in zavzel naravnost ogromne dimenzije. Pogorelo so ogromne zaloge lesa in drugih lesnih izdelkov. Na lice mesta so takoj prihiteli požarne brambe iz Bistrice, Pekra, Limbuša, Studencev, Kamnice in Maribora. Gašenje je bila zelo težkočeno, ker je zmanjkovalo vode in so morali napejliti cevi 900 m daleč. Na pomoč je prihitelo tudi vojaštvo iz Maribora in z združenimi močmi gasilcev ter vojakov se je končno po hudih naporih posrečilo ogenj omejiti. Škoda je naravnost ogromna, vendar je bilo podjetje zavarovano za 3 milijone Din.

— m Mojster, ki vzgaja valence k tatvini. Na policiji sta prijavila včeraj dva vajenca, da ju je mojster oklufoval, ker mista sledila njegovemu ukazu, da bi hodila na Pohorje drva krast. Policija je uvedla preiskavo in izkazalo se je, da sta vajenca govorila resnico. Podjetnega mojstra so ovdili drž. pravdnistvu.

PET LJUDI IZGINILO IZ BEOGRADA.

Beogradska policija je komaj kos težavnih nalogi, ki jo stavlja nanjo povojni moderni Beograd. Razrešiti ima nebroj težkih slučajev, ubojev, umorov (slučaj Carlier!) in drugih zločinov, in sedaj stoji pred novo zagotetko: kam je izginilo v zadnjih dneh pet oseb iz Beograda? So te osebe različnih stanov in različne starosti. Ali so bile vse te osebe med seboj v zvezi? Ta kombinacija se zdi malo verjetna. Kot prva je izginila na skrivnostno, dosedaj še nepojasnjeno način, 12letna devčulica Milica Milenković, hčerka žagarja iz Zahumske ulice. In dočim še ta slučaj ni bil razrešen, že so dospela na policijo druge prilave. Na kriminalni urad je prihitela gospodinja »Društva za zaščito devčul« in prijavila, da je izginila gojenka zavoda, 19letna Desanka Rajč. Devčulka se nekega lepega večera sploh ni vrnila v zavod. Imela je pri sebi samo 20 dinarjev. Ker je bilo dekle pridno in pošteno ter je izginilo brez vsakega sledu, obstaja sum, da je postalo morda žrtve kupčevalcev z dekleti. Karaktiristično in zanimivo je istotako s'učaj delavca Vladimirja Jovičiča, ki je stanoval v Jove Mliča ulici. Odšel je pred dnevi k svojem bratu v Prašnje pri Kičevu, da se dogovori rudi razdelitve nekega podedovanega imetja. Sicer je dospel k bratu, a v Beograd se ni vrnil. Izginil je brez sledu. Dalje je izginil 16letni valence Vladimir Popović, zaposlen pri tvrdki Radnović. Nazadnje je izginil brez sledu 16letni Anton Vroš. Tudi o njem ni sledu. Policija v Beogradu ima torej posla dovolj!

Po svetu.

— Pola Negri proti kajenju. Glasovita filmska diva Pola Negri je pričela pred kratkim v newyorških dnevniških ostre članke, naperjene proti kajenju dam. Omenila je med drugim, da ima svojo lepoto zahvaliti svoji vzdržnosti in omejitvi v kajenju in je imenovala cigareto za največjo sovražnico ženske lepote.

— Turski promet v Carluh v Švici. Iste kom lanskega leta izkazuje obisk 321.850 gostov. Prejšnje leto jih je bilo 278.000. Največ tujcev je bilo iz Nemčije, to je 79 tisoč 283, Jugoslovenov je bilo v Carluh 14.756.

Gospodarstvo.

Gospodarska kriza v Jugoslaviji

Pod tem naslovom piše sofijsko »Slovo: «O tem problemu govore razni informativni dopisi iz Jugoslavije, iz katerih sledi, da država navzlic porastu dinarja na inozemskih borzih nima izgledov, da bi se njen gospodarski položaj v novem letu zboljšal, ker se ni prebolela težke krize lanskega leta. Gre v prvi vrsti za težki položaj industrije, ki navzlic zaščitni carini in drugim zakonitim odredbam v položaj primitivne agrarne države. Zdej je nevarnost, da zadene jugoslovensko industrijo še zadnji udarec, če rudniki res ustavijo svoj obrat.

Po informacijah iz Beograda je konferenca rudniških ravnateljev v Sarajevu ob udeležbi vseh rudniških podjetij Jugoslavije ugotovila, da stoje vsi rudniki pred katastrofo. Delo se v kratkem ustavi, ker so davki in drugi poslovni stroški previsoki, obenem pa podjetja ne morejo zadovoljiti delavstva glede zvišanja mezd. Vzrok tiči v tem, da finančno ministrstvo ni odobrilo izrednega kredita v znesku 222.000.000 D; ta kredit je rudniškemu podjetjem nujno potreben za zvišanje delavskih plač v državnih in poldržavnih rudnikih. Namesto da je odobrila zahtevani kredit, se je začela država pogajati z Madžarsko o uvozu v Jugoslavijo premoga iz velikega madžarskega rudnika, ki se nahaja blizu jugoslovenske meje. Madžarska je s svoje strani zelo spretno izrabila ta slučaj, ker je njena davna želja, da poveča izvoz premoga. V ta namen je že večkrat znižala železniški tarif za izvoz premoga v inozemstvo. Da paralizirajo madžarsko konkurenco, zahtevajo jugoslovenska premoškovna podjetja, naj država zviša železniški tarif za prevoz inozemskega premoga po jugoslovenskih železnicah. Tudi to bi sicer nekaj zaleglo, ali zelo malo, in zato nevarnost, ki preti rudnikom, če se delo ustavi, ne bo mogoče odstraniti.

Tudi v drugih panogah industrije vidimo resno in energično prizadevanje, da se zalezi čedalje večji razmah inozemske konkurence. Sladkorna in alkoholna industrija se je že združila v kartele. Temu vzgledu so sledile slednjič še jugoslovenske pivovarne. V tem kartelu je združenih 18 pivovarniških podjetij. Samo 3 slovenske pivovarne se niso hotele pridružiti kartelu. Zadnje dni so se širile vesti, da namerava ustaviti obrat velika tvornica električnega materiala v »Elektrobosna« v Jajcu. Ravnateljstvo tovarne je s težavo v zadnjem hipu preprečilo to katastrofo. Tudi kreditni zavodi v Jugoslaviji so v težki krizi. Skušajo se izmotati iz stiske potom fuzije v eno denarno podjetje, obenem pa ponujajo upnikom prisilno poravnavo. Zadnje tako poravnavo je izvršila »Sreska banka« v Beogradu, ustanovljena leta 1906, ki je predložila upnikom 100odstotno poravnavo, izplačljivo v štirih letih, in sicer v letnih obrokih po 15, 25, 30 in 35 odstotkov s 6. odstotnimi obrestmi. Zadnje čase se množe slučaji, da se obračajo mnogi denarni zavodi na sodne oblasti glede prisilne poravnave. Ti zavodi so sicer aktivni, ali ker ne morejo likvidirati dolgov in ker jim je Narodna banka omejila kredit, si ne znajo pomagati drugače, nego s prisilno poravnavo.

Jugoslovenskim trgovcem in industrijalcem se zdi v ti veliki krizi, da so

odveč in zaman tudi zadnji ukrepi vlade glede ustanovitve stalnih razstav jugoslovenskih izdelkov pri trgovskih zbornicah in poslaništvih v inozemstvu, kakor tudi sejem in razstava kožuhovine, ki se vrši 21. t. m. v Ljubljani. Te razstave se udeležijo krznarji iz vse države. Vsi gospodarski krogi so mnenja, da gospodarske krize ni mogoče sanirati s pomočjo propagande in zainteresiranja inozemskih gospodarskih sil za položaj v Jugoslaviji. Navedeni podatki so zanimivi, ker ima tudi bolgarska gospodarska kriza mnogo skupnega z jugoslovensko.

Mi sicer nismo taki pesimisti in upamo, da naš gospodarski organizem navzlic vsem perturbacijam in nezdružim notranjim razmeram v državi v doživetnem času okreva, ali s tem še ni rešeno, da moramo zatisniti oči in ušesa, ko je celo inozemstvo sprejelo o naši akutni gospodarski krizi, o obupnem položaju naše industrije, trgovine in denarnih zavodov, da celo o možnosti, da bo vse naše prizadevanje, ves trud in vse žrtve zaman, da se bomo morali vrniti v primitivne razmere agrarne države. Da je vse to večnoma res, smo krivi v prvi vrsti sami. Namesto da posvetimo vse fizične in umstvene sile sanaciji gospodarskega življenja, da se lotimo pozitivnega, ustvarjalnega dela, se prepiramo o tem, kdo bo vladal. Kakšna bodi oblika države in kateri stranki naj pripada prvenstvo. Bežno življenje pa gre svojo pot in lahko se bitem koritu. Dvanaesta ura hije, zadnji nam zgodi, da osanemo v pretiranem strankarstvu slednjič vsi skupaj ob razčas je, da se spametujemo.

—g Nova velika hidroelektrična centrala v Tetovu pri Skoplju. (Posnemamo iz Skoplja.) Dne 22. decembra 1924 se je vršila licitacija pri Tetovskem Industrijskem A. D. v Skoplju za nabavo celokupne naprave hidroelektrične centrale na reki Peniti za preskrbo mesta Tetova in Skoplja z električno energijo. Projektirane so dve vodni turbini po 1270 HP z generatoriima po 1100 kilovatompa. Prenos električne energije za mesto Tetovo č 8 km z nanesitostjo od 3000 Volt, a za mesto Skoplje, katero je oddaljeno od centrale okrog 46 km, 3500 Volt. Interes konkurence je bil zelo velik in močno zastopan. Prve poravnane vsote za strojni in električni del bile so okrog 6.000.000 Din, a za gradbeni del 4 milijone Din. Izvršitev te hidroelektrične centrale je bila oddana dne 3. januarja 1925 tvrdki Jugoslav. Ganz A. D. Beograd, dohavo celokupnih strojev in električnega materiala izvrši svetovnoznana tovarna Ganz & Co. Danubius iz Budimpešte, 1924.

—g Črnogorska razstava v Podgorici. ki ima pokazati razno delo črnogorskega ljudstva, se odprla koncem svečana ali začelom marca. Ministrstvo trgovine bo dalo potrebno pomoč.

—g Zadruga za svinjereje se je ustala novila te dni v Somboru po inicijativi kmetijske zveze z Beogradom. Zadruga bo redila predvsem plemo domačih svinj in skupbela, da se odpravijo bolezni pri svinjah.

—g Spirit in žganje. Industrija spirita je cene svojemu proizvodu povišala. Utemeljuje ta korak s tem, da je bil njen obstoj ogrožen, ker se je že tri leta borila s finančnimi težavami. Pravi tudi, da so cene spirita v drugih državah še enkrat tako visoke kakor pri nas. Današnje cene spirita za vagonne odjeme iz tovarne so: v cisterni 35 dinarjev; v železnih sodih Din 36; odjem 50 hektolitrov Din 36,25; 25 hl 36,50; 10 hl Din 37; 3 hl Din 37,50; pod 3 hl Din 39 z državno trošarino vred. — Te cene veljajo proti takojšnemu plačilu vnaprej. V zvezi s tem so se povišale tudi cene žganja. Producenti upravičujejo podražanje s tem, da je bila letos slaba letina, tako za česplje, kakor tudi za vse drugo sadje, iz katerega se izdeluje žganje.

—g Prodaja lesa (okoli 5000 m³) se bo vršila pri šumski upravi v Srednjem pri Sarajevu dne 7. svečana t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice in Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Kakšno vreme bomo imeli letos?

Leto 1925. bo pretežno suho. Pomlad večinoma suha in hladna do 9. maja. V tem času pritisnejo mrazovi. Sledi zelo vroče poletje, pa tudi noči bodo vroče. Potoki, studenci in izviri usahnejo. Jesen zopet več suha, kakor vlažna. Oktobra meseca začne zmrzovati, november bo zopet toplejši. Snega ne bo pred adventom. Zima v prvi vrsti suha in nestalna.

Januar bo najprvo mraz, zadnje tretjino pritisne jug s snegom. Februarja imamo do 18. sneg, nato zopet mraz. Začetek marca bo mrzel, proti koncu lepo. April do 10. hladno, potem lepo vreme do 23. nato zopet mraz do konca meseca. Maj začne z grmenjem, potem hladno in oblačno do 8. 3 dni lepo vreme, nato do 0. mraz po noči, koncem meseca zopet lepo z mrazom. Junij začne s hladom, konča z vročino. Julija noč in dan velika vročina, vsaki dan bo grmelno, s točo vmes, do 28. precej deževno in megleno, nato izpremenljivo. Avgusta meseca jutraj megleni dnevi, vroče in lepo, proti koncu znova vročina. September začne z lepim vremenom, od 13. naprej hladno jesensko vreme, od 28. do konca meseca pa deževno. Oktobar se odprvi z grdim vremenom, nato slede lepi dnevi, kot poleti. November prinese izpremenljivo vreme z meglo, solncem in dežjem ter ostrim mrazom. 10. decembra pade prvi sneg, nato sneži do sredine meseca, proti koncu leta pritisne hud mraz.

Tako vremenski preroki!

Afera zakoncev Lederer.

Policija je v ponedeljek zopet zaslišala Mici Lederer. Preiskovalni uradnik ji je pokazal razna corpora delicti, najdena v stanovanju njenega tasta Gustava Ledererja v Bratislavi, in razne dopise, ki pričajo o njenem prejšnjem življenju. Z nasmehom je izjavila, da o teh rečeh nič ne ve. Po brezuspešnem zaslišanju je odločno izjavila: »Vse moje življenje je bilo laž in zdej moram nositi strašne posledice.« Na vprašanje, zakaj je tajila, da ima nezakončno dete, je odgovorila, da to ni res. To dete da ni njeno. Gre za dete druge bratislavske blaginčarke, Ane Schwarzove.

Arrestacija nadporočnika Ledererja je dala povod za odkritje madžarske špijonaže na Slovaškem. Policija je prišla na sled nevarnemu vohumu, ki je zbiral na Slovaškem informacije za madžarsko vohunstvo. Pri hišni preiskavi na stanovanju Ledererjevega očeta v Bratislavi je policija zaplenila vso korespondenco nadporočnika Ledererja. Ko so oblasti natančno pregledale vse spise, so našli dokument, ki pravi, da je bil Lederer v zvezi z nekim Gustavom Tichim, s katerim je služil v zloglasnem Pronayovem odredu. Pri Tichem, 27 letnem uradniku trdke Herman Winter v Bratislavi,

je napravila policija hišno preiskavo. Našli so zelo kompromitirajoči material. Tichy je bil že prejšnji teden aretiran. Uvedena je strog preiskava. Oblasti so ugotovile, da je bil Tichy madžarski poročnik. Kot tak je bil na Slovaškem v službi madžarskega vohunstva in je pošiljal v Budimpešto zlasti informacije o stanju vojaških posadk na Slovaškem, o njihovi sili in razmešitvi. Pri njem so našli točne sezname vseh posadk. Mož bo odgovarjal pred sodiščem za veleizdajo in vohunstvo v prid tuji državi. V preiskovalnem zaporu je tudi intimni prijatelj Tichega Zigmund Szombat, bivši madžarski poročnik, ki je pomagal Tichemu zbirati podatke o češkoslovaški vojski. Tudi on je osumljen veleizdaje in vohunstva.

V torek je bil objavljen v Budimpešti prvi zapisnik, sestavljen z morilecem Ledererjem pred vojaškimi avditoriji. V zapisniku stoji, da je Lederer umoril Koudelko s pomočjo in po inicijativi svoje žene, ko je bil živčno popolnoma izčrpan. Žena je zahlevala neprestano denarja in je s tem netila njegov pohlep po denarju Usodnega večera je odšel iz sobe in ko je pogledal nazaj, je videl, da leži žena s Koudelko na divanu. Pa prizor ga je spravil popolnoma iz ravnotežja in ko je prišla žena v kuhinjo, je planil v sobo in ustrelil Koudelko iz neposredne bližine. Truplo je razsekal skupaj z ženo. Njegov brat ni bil prisoten in tudi ni vedel, kaj je v zaboju, ki sta ga vrgla z ženo v Donavo. V nedeljo popoldne se je vršil v Budimpešti pogreb zverško umorjenega mesarja Koudelke. Udeležba je bila ogromna.

Umor iz ljubosumnosti.

V Milano se je začel proces proti češkoslovaškemu uradniku Consalviju, ki je iz ljubosumnosti do lastnega brata usmrtil svojo lepo in mlado ženo, tržačanko Gizelo Zanolo. Obtožnica dovedejo v dvorano. Obločen je v črno obleko, lice pa mu je smrtnobelo. Na poziv predsednika govori s potrjim glasom:

Ko je moj brat Hugon dovršil študije, sem iskal v Trstu službo. Sklenila sta stanoviti in živeti skupaj, ker sva se vedno razumela. Kmalu se je to razmerje izpremenilo.

Tu se obdolženec prekine, vzdahne globoko in nadaljuje:

Priznavam, postal sem ljubosumen, zlo ljubosumen. To ni motilo moje žene. Bil sem zelo potrjen in očen. V Trstu ni hodila nikamor. Spočetka me je čakala vsaki dan, ko sem se vračal s tramvajem domov. Kmalu je prenehala ta pozornost. Pojavilo so se mi slutnje in sumi. Hugon je hotel nadaljevati študije in oditi v Firenco. Ko sem ga vprašal za svet in ga prosil, da se mi kot bratu zaupa, mi je odgovoril: Moram ti zadati veliko bol. Nato je umolknil in odšel. Začel sem sumiti o teh rečeh. V njih sem zapazil klčo tragedije.

Obtoženec prekine in zaplače. Jecja joč nadaljuje:

Hugon mi je bil brat, ne kakor so drugi bratje, bil mi je prijatelj, vodja, sin. Dejal sem mu: Hugon, tudi največjo bol bova skupaj prenesla. Občutil pa sem istočasno, da si postajava tuja. Za mizo se je izogibal

mojega pogleda. Moja uboga žena je bila nenavadno dobra. Spočetka nisem videl, da bi se bila šušila ali razgovarjala skupaj. Začel sem paziti. Tudi ponoči sem bdel. Dnevno delo me je končno utrudilo, da sem zaspal proti svoji volji. Nekoč sem pred Hugonovo sobo raztresel kreda. Drugi dan sem zapazil, da jo je nekoč pohodil. Neko drugo jutro sem našel okno njegove sobe odprto, posteljo pa nedotaknjeno. Vstopim. Oči so mu bile zalite. Dočim se je prejel zanemarjal, se je začel sedaj vsak dan briti. Med perilom sem nekoč našel umazane žepne rutice svoje žene...

Obtoženec pripoveduje, kako je želel, da k njim pride mati. Hugon se je protivil. Sumi je rastele in dosegel vrhunec tiste noči, ko je opazil, da je odšla njegova žena v bratovo sobo. Ko je Hugon hotel odpotovati, se je uprla žena. Tedaj je obtoženec nasvetoval bratu, da mora brezopojno oditi. Hugon se je pripravljala.

Odšel sem s svojo ženo na vrt in žena mi je dejala: Videl boš, da ne pojde. Res se je kmalu nato vrnil na vrt. Zadnje noč sem slišal, kako je nekoč trkal s prsti po steni. Jutraj je Hugon odpotoval. Ona ga je gledala z okna. Stopila sva z ženo na vrt. Ne vem, kako se je dogodilo... ne spominjam se več...

Obtoženec umolkne. Pred priznanjem zločina mu zastane beseda v grlu. Oči se mu razširijo, kakor da gleda samega sebe, kakor da vidi mrtvo telo svoje žene...

Nastane dramatičen moment. Potem nadaljuje. Trdi, da ni stal z nogo na trupu svoje žene.

Neka prijateljica mi je svetovala, da kot mlad par ne vabiva prijateljev v hišo. Odvrnil sem ji, da je Hugon moj brat.

— Zakaj niste vse tega priznali svoj materi?

Ker si nisem upal. Ko mu predsednik predoči, kakšno je bilo mrtvo truplo s petimi revolverjskimi streli, si obtoženec pokrije obraz s rokavom.

Ali je res, da vaša žena ni bila prva ljubica?

Na to vprašanje umolkne obtoženec.

Sledi izpraševanje matere umorjene. Z jokajočim glasom brani hčerko, da je bila poštena. Pravi, da je obtoženec ljubil samo svojo mater in brata in da je na ženo bil ob vsaki priliki ljubosumen. Mati umorjene pade pred sodniki na kolena in jih prosi s solzami v očeh, naj zaostre pravico in kaznujejo ubojico. Ljubosumnega moža so sodniki obsodili v večletno težko ječo.

Vse vrste sukna

za sokolske in gasilske kroje ter orožniške uniforme vedno na zalogi po najnižjih cenah.

Drago Schwab, Ljubljana.

SLABOTNA ŽENA.

Za vladanja cesarske rodovine Zumuan je živel v korejskem mestu Avdi 80-letni Kantegan. Bil je prerok, zato je vedel, da je preživel šele polovico življenja. Doslej je ukvarjal s poljedelstvom, po dopolnjenem 80. letu pa ni več delal drugega kakor da je sedel ob reki Tumangan in lovil ribe, seve brez uspeha, ker ni nataknil na trnk nikake vade. Tako je preživel tri leta. Njegova žena mu je rekla: »Vsed starosti si postal bedast, zato nočem več s teboj živeti. Pusti me, da odidem!« Kantegan je privolil. O čudnem starcu, ki lovi ribe na goil trnek, je slišal cesar in ga poklical k sebi: »Zakaj loviš že tri leta ribe brez vabe?« g aje vprašal cesar. — »Ker sem vedel, da me boš k sebi poklical,« je odgovoril starec. Cesar je pričel z njim razgovor in spoznal, kako je moder in učen. Zato ga je imenoval za prvega ministra. Tedaj je prišla k njemu njegova nekdanja žena ter ga prosila, naj bi jo zopet vzeli k sebi. Kantegan pa ji je odgovoril: »V srečnih dneh lahko najdem prijateljev, ti pa si se mi izneverila v hudih in težavnih dneh. Vendar pa hočem nekaj storiti za te, da se te bodo ljudje še dolgo po smrti spominjali.« — Stari minister je ukazal ob potu nanositi kup kamenja, vanj pa postaviti napis: »Popotnik, spomni se moje žene, pljuni in reci: grda babu!« — In še danes, kadar pride Kореlec do kupa kamenja ob potu, pljune tu reče: »Sram te bodi, grda babu!«

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

Zvečer se je mudil večinoma v družbi ravnatelja farme, ki je bil tudi belokožec in ki je družbo tega Skandinavca očividno bolj hujšil, kakor družbo izobraženih ljudi, kakor so bili Bwanovi. Tako se je zgodilo, da je tujec v kratkem času med osobljem, zlasti podrejenim, postal znana in priljubljena oseba. Prihajal in odhajal je, kadar se mu je poljubilo, in pogosto je blodil popolnoma sam po velikih vrtovih, ki so bili poseben ponos »Mole drage« in Merieme. Ko so ga ob priliki tako samotnega zasledili, se je izgovarjal, da je vedno posebno ljubil rastline in rože iz severnih krajev Evrope, katere je »Moja draga« s tako velikim uspehom presadila na afriška tla in jih ta negovala.

Ali so bile le krasne cvetoče rože, ki so po vrtovih razširjale prijeten vonj, ali pa je bila to črnolasa in od solnca zarjavela Merieme, ki ga je, kakor razkošna roža, vedno in vedno klicala v bližino Bwanove domačije, kdo bi to vedel?

Tako je Hanson ostal v tem kraju polne tri tedne. Med tem časom so se njegovi črnci, ki so ga spremljali, do dobra odpočili od težkih in napornih pohodov, ki so jih pretrpeli skozi divjo in

neobljudeno džunglo; pa tudi Hanson sam ni bil brezdelan.

Vse svoje spremstvo je razdelil na dva oddelka in vodstvo vsakega oddelka poveril dvema posebno zanesljivima osebam.

Tema je razložil svoj načrt in jima obljubil bogato odškodnino za slučaj, ako se mu njegovi nameni posrečijo. En oddelak je postal naprej po stezi, ki je vezala Bwanovo farmo z veliko in znano cesto karavan, ki prihajajo v Saharo od juga. Drugi oddelak pa je poslal naravnost na zapad s poveljem, da se ustavijo in utaboré ob reki, ki je obkroževala ono ozemlje, katero je Bwana nazival svojo posest.

Svojemu gostitelju pa je sporočil, da je svoje nosače polagoma odposlal proti severu, zamolčal pa mu je, da je en oddelak odposlal tudi na zapad. Nekega dne pa mu je sporočil, da je polovica njegovih črncev ušla, ker je hotel s tem preprečiti, da bi zmanjšano število njegovega spremstva ne vzbudilo pozornosti.

Tako je bilo vse pripravljeno, ko je v neki gorki noči Merieme, ki ni mogla spati, odšla na vrt. Zvečer je čestiti gospod Morison Baynes z njo govoril razdražljive stvari. Zato je bila tako razburjena, da ni mogla zaspati.

Za velikim rožnatim grmom je čepel Hanson, ogledoval zvezde in nestrno čakal. Že nekaj noči

preje je bil tu. Zakaj se je tu zadrževal? Na koga je čakal?

Zaslišal je korake dekleta. Ki se je bližalo vrtu in se vspiral izza grmovja. Kakih dvajset korakov ob strani je stal mirno in tiho njegov poni, z uzdo privezan na bližnji plot.

Meriem se je s počasnimi in tihiimi koraki bližala k rožnatemu grmu, za katerem je čepel Skandinavec. Hanson je iz žepa potegnil velik svilnen robec in se pri tem previdno in neslišno dvignil. Ponj je tiho zahrzal. Daleč v daljavi je bilo čuti rjovenje leva ki je bilo podobno daljnemu grmenju. Hanson je bil pripravljen, da vsak trenutek skoči izza grma.

In zopet je poniž zahrzal, to pot že bližje. Bil je že prav pri grmu. Hanson se je čudil, kako je poni pravzaprav mogel priti v vrt. Saj je bil privezan k plotu zunaj vrta. To dejstvo ga je prisililo, da se je obrnil v smer, od koder je prihajalo hrzanje konja.

Od plotu sem je videl prihajati moškega, ki je vodil dva konja. Hanson se je hitro vrgel na tla, da bi ne bil opažen.

Vse to je sedaj slišala tudi že Meriem, obstala je in poslušala. Trenutek nato je zagledala Morisona Baynesa, ki se ji je bližal in vodil dva osedlana konja.

Meriem ga je začudeno in vsa presenečena pogledala. Gospod Morison Baynes se je zvijačno

nasmehnil.

»Tudi jaz nisem mogel spati,« je govoril s sladkim, nežnim glasom, zato sem hotel ravno odjahati na kratek sprehod in ko sem zagledal Vas, sem bil mnenja, da bi morda tudi Vi rada to storila. Nočna ježa je poseben užitek, pojdite z menoj.«

Meriem se je nasmehnila, — take zabave je ljubila.

»Dobro!« je rekla.

Hanson je v duhu preklinjal. Mladi par je odpeljal svoje konje z vrta. Tam sta zagledala Hansonovega konja.

»Poglej no to je konj našega gosta,« je pripomnil Morison Baynes.

»Najbrže je on zopet pri našem ravnatelju,« je odgovorila Meriem.

»Preveč dolgo se je zadržal,« je govoril gospod Baynes. »Jaz bi se ne hotel v temni noči skozi džunglo vračati v njegovo taborišče.«

V daljavi je bilo zopet čuti rjovenje leva, kakor, da bi ta divja zver hotela potrditi to, kar je govoril Morison Baynes. Anglež je zagrzel in pogledal na dekleta, da vidi, kak utis na njo to anpravi. Toda ona, se je zdelo, da tega sploh ni opazila. Čez nekaj časa sta se vspela na konja in odjahala po ravnini posuti s srebrnim mesečnim sijajem. Dekle je svojega konja okrenila v smer, od koder je prihajalo rjovenje lačnega leva.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri **L. Baraga**, Selenburgova ulica šte. 6.

Vratislavski semenj

(Breslauer Messe)

15.—17. marca 1925

Vzhodne Evrope največji blagovni semenj.

2000 razstavljalcev vseh strok.

Priskrbite si čimprej polni list in sejmisko legitimacijo pri našem zastopniku gospodu ravnoletju

OTONU BERNSTEINU,
Zagreb, Starčevićev trg 11.

Vsa pojasnila, prospekte, nakazila stanovanj daje

MESSEAMT. Breslau.

19 let

priznane „Larucini“ pilule najsigorneje ozdravijo kapavico (fripner) — Dobiva se po vseh lekarnah po 20 Din štalijska. Po pošti naročiti in lekarna Blum. Subotica. 15 L.

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica
Ivan Bricej, Dunaška c. 19, se priporoča izvršitev točne cene zmerne. 1798

LOKAL

na prometnem prostoru 178

s priročnim skladiščem se išče za takoj ali pozneje. Ponudbe pod solventen reflektant na:

Aloma Company, Ljubljana.

Kameno sol in zmlito kameno SOL
dobavlja takoj vsako množino 150
solni mlin Braća Ofner
Brzjavci: Braća Ofner. Novi Sad. Telefon 3 7.

2 automobila

jedan osobni sa 4 do 6 sedalica i jedan teretni od 1 tone i pol, kasnije kao autobus uporabljiv, dobro uzdržani, pripravljeni za vožnju i sa dobrim gumama, **traže se za kupiti.** — Točne ponude, po mogućnosti sa slikom i uz znakom na niže cene neka se šalju na upravo kupca št. „Kranjska-Tonice“. 193

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

OSRAM NITRA
Boljša luč boljšo delo.
OSRAM to znamko moranosti žarnica

Zahvala.

Vsem, ki so nam povodom težke izgube predobrega, nepozabnega soproga, ataka, brata, svaka, gospoda

Antona Verbiča

izrazili svoje sočutje, so najtopleje zahvaljujemo.

Posebno pa se zahvaljujemo pred. g. župniku Doberšku za tolažbo v najtežjih in najbridkejših zadnjih urah in globoko segajoč poslovilni nagrobni govor, pred. duhovščini za spremstvo. Gosp. primariju dr. Holeva za požrtvovalno pomoč v težki bolezni. Gasilnemu društvu iz Sevnice, Loke, Rajhenburga in Radeč. Pevskemu društvu z Zidanega mosta za genljive žalostinke, bratskemu društvu Sokol, zastopnikom trgovskega gremija in okrajnemu zastopu, vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov in sploh vsemu mnogoštevilnemu občinstvu iz Sevnice in drugod za častno spremstvo na njega zadnji poti.

Bodi vsem najiskrenejša zahvala in presrečni B. g. plati!

Sevnica, dne 21. januarja 1925.

Zalujoči ostali.

195

Mali oglasi, ki sledijo v posredovalni in socialni namenu občinstva, vsaka beseda 50 r. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, dovajanje ter ogleda strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10

Službe

Potnik

za konferenčno — dobro vpeljan — se išče. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 190

Pisarniškega praktikanta

s primerno šolsko izobrazbo — ne naj srednjih razredov — snrejmje matura — veljavna — Ponudbe pod »Praktikant/200« na upravo »Slov. Narod«. 190

Ku m

Pozor!

Prijem najboljših starejših in mlajših. Dopolnila — radostuje: prijem na dom. — Drame Martin, Ljubljana, Gal. — usova nabreže 29. 198

Kože divjačin,

divjih in domačih zajcev, lisic, kun, dihurjev, polhov itd. kupuje po najvišjih cenah Peter Semk, k.o. Ljubljana Krizevniška ulica 7. 17/L

Prodaj

Dva kožuha,

kratka, modre barve — ugodno naprodaj. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 107

Stanovanja

Brezplačno stanovanje

dveh sob, event. souporaba kuhinje — dobi oni, kateri da 50.000 Din posojila proti sigurnemu jamstvu. Cenj. ponudbe pod »Sigurno jamstvo 191« na upravo »Slovenskega Naroda«. 184

Mesečna soba

s posebnim vvhodom se odda s 1. februarjem. — Na vpogled od 2. do 5. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 201

Ne remičnine

Dve trgovski hiši

v trgu Slovenije, pripravljeni tudi za vsako drugo večjo obrt, naprodaj. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Trgovska hiša/131«. 184

Dvonedstropna hiša v Ptuj

z manufakturno in spekerijsko trgovino — naprodaj. Obe trgovini obstojita nad 100 let in ste v polnem obratu. Vprašanja in ponudbe do 31. januarja 1925 na ravateljstvo Mestne hranilnice v Ptuj. 184

Šokali

Lokal,

(tudi majhen) v sredini Ljubljane se išče za takoj ali pozneje proti nagradi. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 188

Razno

Perje,

kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Cakovice 52/T

Dvokolesa

se popolnoma prenovirajo emailirajo z ognjem, ponikljajo in shranijo preko zime v oskrbi. — Tribuna F. B. L., Ljubljana, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Karlova cesta št. 4. 162/T

Za izdclovanje steznikov

(modrečev), trebušnih pasov itd. — se priporoča cenjenim damam — Terzija Kranjc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 28. 159

Pohištvo!

Kdor si želi nabaviti krasno in trpežno pohištvo po zelo ugodnih cenah — prodaja isto Matija Andlovic, Vidovdanska cesta št. 6 (nasproti hiralnici). 92/T

»Gon«

nov preizkušen in edino siguren lek proti kanavici (triner) ter zastarelemu (krončnemu) triperju ter vnetju mehura. Za popolno ozdravo lenice treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din — Proizvajalec in pošti razposilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penić, Zaprreprešić, Hrvatska 99/T

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i d'ecu. — Abbazia (Italija).

D'etno liječenje za debilante i krepljenje. Prvorazredni zavod za bolešne na srcu, na ovapnenju žila. — Promene (Soffwechsel) za ženske i živčane bolezni. Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje. 69 T

Potrti g'lobovi žalosti javljamo vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani soproz in oče, gospod

Ivan Meše

žetovničar v p. danes jutraj ob tritretu na 8 po dolgi, mučni boleini preminil. Pogreb bo v četrtek, dne 22. t. m. ob dveh popoldne iz deželne bolnice k Sv. Križu. Ljubljana, dne 22. januarja 1925. Zalujoči ostali.

Pitanost ozdravi! brzo brez vednosti klijenca. „Astinento“. St. klenice za 0.50 in 1.40 Din se odpošle le, ako se vnošlje navedeni znesek v priporočnem pismu in 20 Din za ran portne troške. Gesellschaft für chem. und metallurg. Industrie m. b. H. 156 T Wien XIII/2, Wismgillg. 5

Za storo in mlado

dobite vse knjige

mladinske pravljice in legende, za malčke velko izbrano slikanico z domačimi in divjimi živali mi ter razne romane in povesti za odrasle v veliki izbiri v

NARODNI KNJIGARNI

PRE ERNOVA ULICA

Bolni na pljučih.

Tisoče ozdravljenih!

Zahvala te takoj knjigo o moji novi

umetnosti hranjenja ki te že mnoge rešila. Ona namiga pri vsakem načinu življenja, da se bi leženi v postelji. Nočno potenje in kašelj nrešane, telesna težina se poveča, ter po splošnem popenjenju olajša bolečine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrdilo prednost moje metode, ter in radi priporočajo. Gimnastika računa z mojim načinom prehranjevanja, tembolje bo za Vas.

Poseloma zastoni

dobite mojo knjigo, iz katere bodeite izčrpali mnogo koristnega znanja, ker boše moj založnik izdal vsega skupaj samo

10.000 kom. zastoni

in razposlal, pišite takoli, da se bode e mogli tudi Vi prištevati krogu srečnih dobitnikov te knjige.

Naslov: AUGUST MARZKE BERLIN-WILMERSDORF

Bruchalerstr. 5. Abt. 861

10.

Zahvala.

202

Vsem, ki so nam v težkih dneh, ko je bolehal in ko nas je zapustil naš dobi, nepozabni brat, sin in stric

Ivan Mehlé

na katerikoli način izkazali svojo pomoč, sočutje in ljubezen, izrekamo najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1925.

Zalujoči ostali.

Važno za davkoplačevalce!

Pravkar je izšla II. izpopolnjena izdaja

„Pregled dohodkov in stroškov“.

kot pomočna dela za pravilno napoved dohodnine, kjer dobite vsa pojasnila za trgovske, industrijske in obrtne stroške, lišne posestnike, kmetstvo in druge pridobivce. — Dobi se pri založniku **Ivan Gajšek**, p. p. na trgovino v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2. — CENA za en izd. Din 2.—, po 8 št. Din 2.50, pri naročilu nad 50 izvodov poštna pošta. Prenosilci imajo običajen popust. Ker le naklada omejena se priporoča takojšnje naročilo. 193

V najširših intelektualnih krogih bo gotovo vzbudila splošno pozornost ravno kar izšla knjiga

DR. A. GOŠAR:

Socijalna ekonomija

80 strani 297 + XII. Cena broš. Din 85—, vez. Din 95—.

Splošna knj. žnica (znanstvena zbirka) zvezek V.

Naročila sprejema: **Zvezna knjigarna**, Ljubljana, Martin trg šte. 8. 152

Kapitalno krepka jugoslovanska izvozna tvrdka.

ki dobavi a poglavitno prve vrste surovine ter goveje kože, telečje kože, ovčje kože ter vse v to stroo spadajoče predmete,

išče samo prve vrste stalne odjemalce

kateri lahko predlože stalno jamstvo in pri odredit računu v dobi od 20 do 60 dni položijo primerno varnost. Ponudbe od šifro „**Uanja-aka stroka**“ na anonimni zavod „SCHMOLKA“, NOVI SAD, Futoški put 2, Jugoslavija. 154

Redka priložnost

katero lahko izrabiti vsak, kdor rabi različno manufakturno blago in sicer: line kamgarne različno suknjo od Din 44— naprej, različno plavo in belo kotenino, šilone od Din 14— naprej, vse provrstno blago tu- in inozemskih tovarn.

Pridite in prepričajte se!

Blago najboljšo kakovosti, cene neverjetno nizke le pri

IVAN KOS

Ljubljana

Siška

Gorenjsko

Sv. Petra c. 23.

Celovška cesta 2.

Srednja vas 2.

Opozorjam izdelovalce oblek in kroače na ostanke suknja po polovičnih cenah! 157

Gradsko poglavarstvo Banja Luka.

Štev. 2/25

dne 6./I. 1925

Natečaj.

Pri mestni občini banjaluški se ima popolniti mesto računskega činovnika v X. činovnem razredu s sistemizovan mi priemiki.

Prosilci morajo imeti strokovno izobrazbo in prakso najmanj 3 let ter dokaz o položenem računskem izpitu, ter ne smejo biti mlajši od 25 let niti starejši od 40 let.

Predpisno taksirani prošnji se ima še priložiti:

1. Potrjilo (domovnica), da je državljani Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.
2. Krstni (rojstni) list.
3. Potrjilo o dosedanjji praksi.
4. Potrjilo o dobrem političnem in moralnem obnašanju.
5. Zdravniško potrdilo, da je zdrav in za službo sposoben.

Prošnje se morajo predložiti s priloženimi spričevali najdale do 28. februarja 1925, ker se na kasneje predložene ne bo oziralo.

Prednost imajo kompetenti z lepo pisavo. 181